

Nr 53.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avlöningsanslag till pensionsstyrelsen för budgetåret 1936/1937; given Stockholms slott den 17 januari 1936.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 januari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (femte huvudtiteln, punkt 34) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Pensionstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 beräkna ett förslagsanslag av 1,251,700 kronor.

Jag anhåller nu att få till närmare behandling upptaga denna fråga. Då anslagsberäkningen för nästa budgetår är beroende på lösningen av vissa

organisatoriska spörsmål, skall jag i det följande först uppehålla mig vid pensionsstyrelsens organisation och därefter övergå till en beräkning av medelsbehovet.

Organisationen.

Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt följande av riksdagen godkända personalförteckning för pensionsstyrelsen:

Befattning	Personalförteckning.	
	Tjänstemän & ordinarie stat.	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—	—
8 byråchefer	B 30	B 30
2 förste aktuarier	B 24	B 24
6 sekreterare	B 24	B 24
24 aktuarier	B 21	B 21
3 kansliskrivare	B 11	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7	B 7
20 kanslibiträden	B 7	B 7
4 expeditionsvakter	B 5	B 5
65 kontorsbiträden	B 4	B 4
4 skrivbiträden	B 2.	B 2.

I sitt den 26 april 1934 avgivna betänkande med förslag rörande revision av den allmänna pensionsförsäkringen behandlade *1928 års pensionsförsäkringskommitté* även frågan om ändringar i pensionsstyrelsens organisation vid genomförande av kommitténs förslag (statens offentliga utredningar 1934: 18, sid. 299—314).

Frågan upptogs icke till behandling i den till 1935 års riksdag avlåtna propositionen, nr 217, med förslag till lag om folkpensionering m. m., när statsmakterna först måste taga ställning till spörsmålet om förändring av själva pensionsreglerna. Efter det riksdagen fattat beslut härom, har Kungl. Maj:t den 28 juni 1935 utfärdat lag om folkpensionering (nr 434) och förordning om invalidunderstöd (nr 435), vilka träda i kraft den 1 januari 1937.

I skrivelse den 30 september 1935 har *pensionsstyrelsen* avgivit yttrande och förslag i anledning av pensionsförsäkringskommitténs betänkande, i vad detta avser styrelsens organisation. Till följd av remiss hava utlåtanden i ärendet avgivits av *statskontoret* den 15 november 1935 och *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* den 4 december 1935.

Beträffande pensionsstyrelsens *allmänna organisation* gäller för närvarande, att styrelsens byråer utgöras av en kanslibyrå, en fond- och kammalbyrå, tre gransknings- och besvärbyråer, en försäkringsteknisk byrå, en statistisk byrå och en sjukvårdsbyrå.

Härutinnan föreslog *pensionsförsäkringskommittén* den ändringen, att antalet gransknings- och besvärbyråer skulle minskas till två. Därjämte innebar kommitténs förslag, att pensionsstyrelsen icke längre skulle utöva någon sjukvårdande verksamhet och att sjukvårdsbyrån således skulle indragas.

Pensionsstyrelsen räknar däremot i sitt föreliggande förslag med bibehållande av den nuvarande byråindelningen.

Statskontoret har häremot ej gjort annan erinran, än att ämbetsverket ifrågasätter förnyad utredning rörande granskningsarbetets organisation.

Lönenämnden har utförligare berört frågan om styrelsens allmänna organisation samt därvid anfört följande.

Pensionsförsäkringskommittén hade till behandling upptagit ett av statens besparingskommitté väckt spörsmål, huruvida försäkringstekniska byråer borde bibehållas såsom en självständig byrå. Besparingskommittén hade nämligen, såsom framginge av 1925 års betänkande angående den allmänna socialförsäkringens organisation (statens offentliga utredningar 1925: 8) ifrågasatt, om en särskild försäkringsteknisk byrå vore nödvändig för framtiden eller om icke statistiska och försäkringstekniska byråerna kunde sammanslås. Det förefölle nämligen besparingskommittén, som om därigenom skulle kunna åstadkommas icke blott någon inskränkning av de kvalificerade arbetsledarnas antal, med ett lämpligt arbetsområde för de kvarvarande, utan även en viss minskning av det löpande arbetet, som kanske på några punkter blivit onödigt omständligt till följd av den stränga arbetsfördelningen. Särskilt gällde detta, då ett ärende handlades på eller material hämtades från flera avdelningar.

Pensionsförsäkringskommittén hade för sin del icke anslutit sig till detta förslag utan ansett, att försäkringstekniska byråer borde bibehållas såsom en självständig byrå. Såsom kommittén anfört, hade kommitténs undersökningar på olika för pensionsförsäkringen grundläggande områden ådagalagt nödvändigheten allt framgent av ingående undersökningar i syfte att belysa de ekonomiska krav på samhället, som pensionsförsäkringens vidmakthållande komme att medföra. Den brist på stabilitet, som syntes utmärka näringslivet under de senare åren, och de ändrade grunder, kommittén i viktiga avseenden föreslagit, påkallade bearbetning av försäkringens eget material sannolikt i större utsträckning än dittills.

Därjämte uttalade *pensionsförsäkringskommittén*, att en sammanslagen statistisk och försäkringsteknisk byrå skulle komma att omfatta betydligt mera än hälften av pensionsstyrelsens hela personal och att det säkerligen skulle bli synnerligen svårt för chefen för denna byrå att på ett effektivt sätt leda och övervaka en sådan byrås arbete.

Lönenämnden hölle för sin del före, att besparingskommitténs förslag att sammanföra nämnda byråer inom pensionsstyrelsen under gemensam ledning vore förtjänt att göras till föremål för närmare utredning. De skäl, som av pensionsförsäkringskommittén anförts mot en dylik sammanslagning, syntes nämnden icke vara av den vägande art, att en förenkling av organisationen efter de av besparingskommittén angivna riktlinjerna kunde anses utesluten. De av pensionsförsäkringskommittén berörda undersökningarna angående pensionsförsäkringens ekonomiska verkningar torde, såvitt lönenämnden kunde finna, bli möjliga att åstadkomma även inom ramen av den av besparingskommittén förordade byråorganisationen. Vad särskilt anginge den av pensionsförsäkringskommittén åberopade olägenheten, att det skulle bli svårt för chefen för den sammanslagna byråen att på

ett effektivt sätt leda och övervaka arbetet, ville lönenämnden allenast erinra därom, att det på vissa håll inom statsförvaltningen — exempelvis inom riksförsäkringsanstalten och generalpoststyrelsen — funnes byråer med lika stora eller större personalstyrkor än som skulle inrymmas inom en blivande sammanslagen försäkringsteknisk och statistisk byrå inom pensionsstyrelsen.

I samband med den av lönenämnden sålunda ifrågasatta utredningen torde även byråindelningen i övrigt inom pensionsstyrelsen böra göras till föremål för närmare övervägande. Sålunda torde det kunna sättas ifråga, huruvida icke de arbetsuppgifter, som nu utfördes å kanslibyrån samt å fond- och kameralbyrån, lämpligen skulle kunna sammanföras till en byrå.

Beträffande sistnämnda byråsammanslagning ville nämnden framhålla, att besparingskommittén även uttalade sig för en i viss mån liknande organisationsändring. Sålunda erinrade kommittén i förenämnda betänkande angående den allmänna socialförsäkringens organisation (sid. 156), att fond- och kameralbyrån år 1919 utbrutits från kanslibyrån och att den sistnämnda byrån sedermera minskats med bokföringsavdelningen, vilken förlagts till försäkringstekniska byrån. Styrelsens personalärenden handlades i huvudsak på kanslibyrån. Under den senare lydte den s. k. registeravdelningen, vilken dock närmast samarbetade med granskningsbyråernas sekretariat.

Under förutsättning, att registeravdelningen överflyttades till granskningsbyråernas sekretariat samt att sjukvårdsärendenas behandling decentraliserades i enlighet med vad som av kommittén föreslagits i annat sammanhang, förefölle det, som om det återstående arbete, vilket ombesörjdes av de ifrågavarande tre byråerna, borde kunna sammanföras på två byråer.

Jämväl spørsmålet om antalet besvärs- och granskningsbyråer har gjorts till föremål för övervägande av lönenämnden, som härvid ifrågasatt, om icke lämpligen dessa byråer borde sammanföras till en.

Såsom sammanfattning av det anförda framhåller lönenämnden, att det enligt nämndens mening förefunnes starka skäl för en genomgripande utredning angående pensionsstyrelsens organisation. En dylik utredning borde utföras med anlitan av särskild organisationsexpertis.

Kanslibyrån är uppdelad å en kansliavdelning och en registeravdelning. I fråga om denna byrå har *pensionsförsäkringskommittén* ej föreslagit någon ändring.

Pensionsstyrelsen hemställer, att sekreteraren å byrån måtte uppflyttas från lönegraden B 24 till B 26. Styrelsen erinrar, att frågan om en mera definitiv organisation av styrelsen till följd av olika utredningar hållits svävande i cirka 15 år, vilket bland annat medfört, att ifrågavarande sekreterare, liksom sekreteraren å fond- och kameralbyrån ävensom förste aktuarierna å försäkringstekniska och statistiska byråerna, icke erhållit den placering i lönehänseende, som rätteligen borde tillkomma dem. Redan i utlåtande den 27 september 1924 hade lönenämnden, framhåller styrelsen, föreslagit, att dessa befattningar, som i 1921 års avlöningsreglemente placerats i lönegraden B 15 (nuvarande B 24), skulle hänföras till lönegraden B 16 (nuvarande B 26). Styrelsen erinrar vidare, att pensionsförsäkringskommittén uttalat, att ett bifall till kommitténs förslag till ändringar i pensionsförsäkringen icke torde komma att medföra någon sådan omläggning av

nämnda befattningshavares arbetsuppgifter, att skälen för en uppflyttning i enlighet med lönenämndens förslag därigenom på något sätt skulle komma att försvagas. Styrelsen framhåller vidare, att kommitténs uttalande i denna del byggde på ett realiserande av kommittémajoritetens förslag samt att det därför vunne i styrka, när såsom nu skett, invaliditetsförsäkringen bibehållits inom pensionsförsäkringen i enlighet med kommittéminoritetens förslag. Den nya lagstiftningen måste nämligen, framhåller styrelsen, i stort sett medföra en icke obetydlig ökning av styrelsens arbetsuppgifter.

Å byråns kansliavdelning handläggas bland annat ärenden rörande styrelsens personal. Med hänsyn till personalens storlek vore det uppenbart, erinrar styrelsen, att nämnda ärenden — avseende befordran, löneklassplacering, tjänstledighet, semester och vikariat — bleve synnerligen omfattande och mången gång även rätt invecklade samt att de krävde ett i hög grad tillförlitligt underlag. Styrelsen hemställer, att den kanslibiträdesbefattning i lönegraden B 7, vars innehavare handhade arbetet med skapandet av ett dylikt underlag, måtte omändras till kansliskrivarebefattning i lönegraden B 11.

Bland styrelsens kvinnliga extra ordinarie personal finnes endast en befattningshavare i högre lönegrad än 4:e. Denna befattningshavare, som är placerad i 7:e lönegraden, tillhör kanslibyrån. Styrelsen framhåller, att det bland annat åligger henne att handhava styrelsens originalkortregister över pensionsnämndsordförande och ombud samt att svara för att de täta ändringar, som nämnda register underginge, skriftligen delgäves varje avdelning inom styrelsen, som för sitt arbete vore utrustad med en upplaga av samma register. Ifrågavarande befattningshavare ålåge jämväl en del av kanslibyråns diariieföring, varjämte hon tjänstgjorde som stenograf och biträdde vid korrespondens på tyska, engelska och franska språken. Styrelsen hemställer, att befattningen med hänsyn till de med densamma förenade arbetsuppgifterna måtte överföras å ordinarie stat.

Beträffande registeravdelningen föreslår styrelsen, att en å avdelningen placerad befattning i lönegraden B 4 måtte hänföras till lönegraden B 7. Styrelsen anför härutinnan följande.

Registeravdelningen omfattade, förutom föreståndaren och dennes närmaste man, en personal på 31 personer, därav 28 kvinnliga biträden och 3 kontorgossar. Denna avdelning hade bland annat att ordna och förvara handlingarna i samtliga avgjorda pensionsärenden med undantag av dem, som handlagts å sjukvårdsbyrån eller som avsåge s. k. observationsfall. Det synnerligen omfattande arkiv, som sålunda tillhörde avdelningen, förestodes av en ordinarie kvinnlig befattningshavare i lönegraden B 4. Med biträde av härför erforderlig personal, däribland kontorgossarna, hade nämnda befattningshavare att, när de från avdelningen utlämnade pensionsärendena återkomme avgjorda av vederbörande byråer, emottaga desamma och kontrollera att inga ärenden saknades, att tillse, att besluten i ärendena antecknades å korten i registeravdelningens kortregister över pensionssökande, att kontrollera att vederbörliga anteckningar om ärendenas återkomst till registeravdelningen verkställdes i de för registeravdelningen och granskningsbyråerna gemensamma liggarna, att övervaka ärendenas inplacering i arkivet samt att utöva kontroll över utlåningen av i arkivet förvarade ärenden.

Statskontoret har avstyrkt den föreslagna lönegradsförhöjningen beträffande sekreterartjänsten å byrån, då enligt statskontoret de uppgifter, som ankomme å tjänstens innehavare, icke torde motsvara de krav, som vid den år 1925 skedda uppdelningen av sekreterartjänsterna inom statsförvaltningen på lönegraderna B 24 och B 26 ansåges böra ställas på befattningshavare i den högre sekreterargraden. Likaså avstyrker statskontoret förslaget om ändring av en ordinarie kanslibiträdesbefattning å kansliavdelningen till en kansliskrivarbefattning, enär göromålen icke motiverade en sådan förändring. I övrigt har statskontoret tillstyrkt styrelsens förslag.

Lönenämnden har i fråga om uppflyttningen av sekreterartjänsten framhållit följande.

Lönenämnden anförde i sitt av styrelsen åberopade utlåtande, att nämnden med hänsyn tagen till den föredragningskyldighet, som ålåge ifrågavarande sekreterare, samt den befogenhet att självständigt handlägga vissa frågor, som tillkomme honom, ansett befattningen vara av beskaffenhet att kunna hänföras till dåvarande 16:e (nuvarande 26:e) lönegraden.

Enligt § 14 av gällande arbetsordning för pensionsstyrelsen av den 16 januari 1931 ålåge det sekreteraren å kanslibyrån — utöver de arbetsuppgifter, som enligt 10 § i allmänhet åvilade sekreterare och förste aktuarie — att utreda och bereda frågor rörande styrelsens personal samt föredraga frågor rörande semester eller annan ledighet för sagda personal, att ansvara för expedieringen av alla å byråns föredragningslistor upptagna ärenden samt för upprättandet av föredragningslistor och protokoll ävensom att samla och förvara dem, att tillse, att alla av styrelsen på kanslibyråns föredragning utfärdade instruktioner och ordningsföreskrifter delgäves vederbörande, att ombesörja tryckningen av styrelsens årsberättelse, samt att uppgöra förslag till föredragningsplan för gransknings- och besvärbyråerna.

Vid det närmare övervägande nämnden ägnat spörsmålet om ifrågavarande sekreterares uppflyttning till lönegraden B 26, hade nämnden funnit hans arbetsuppgifter icke kunna anses vara av den kvalificerade beskaffenhet, att de motiverade den ifrågasatta åtgärden. Sålunda syntes den honom åvilande föredragningskyldigheten vara tämligen begränsad samt avse väsentligt enklare ärenden, än som i allmänhet ankomme på befattningshavare i lönegraden B 26.

Med hänsyn till det anförda och då de göromål i övrigt, som denne sekreterare hade att utföra, syntes motsvara en löneställning högst i lönegraden B 24, anser sig lönenämnden icke kunna tillstyrka den föreslagna förändringen i befattningens lönegradsplacering.

Beträffande styrelsens förslag i fråga om samtliga kansliskrivar- och kanslibiträdesbefattningar, liksom vissa andra befattningar i lägre lönegrad än B 11, yttrar sig lönenämnden i ett sammanhang. Jag återkommer härtill i det följande.

Fond- och katedralbyrån består av en fondavdelning, en katedralavdelning och en kansliavdelning. Under byrån sortera kassakontoret, materialexpeditionen och telefonväxeln.

Pensionsförsäkringskommittén har icke föreslagit någon ändring beträffande denna byrå.

Pensionsstyrelsen har till en början hemställt, att befattningen såsom sekreterare och ombudsman, för närvarande placerad i lönegraden B 24, måtte omändras till befattning såsom byrådirektör och ombudsman och placeras i lönegraden B 28. Styrelsen framhåller i huvudsak följande.

Såsom förut berörts, hemställde på sin tid lönenämnden, att befattningen skulle hänföras till dåvarande lönegraden B 16, nuvarande lönegraden B 26. Enligt styrelsens arbetsordning ägde ifrågavarande befattningshavare utan föredragning, men uti viktigare ärenden i samråd med byråchefen

att iakttaga och bevaka såväl kronans som pensionsförsäkringsfondens rätt i alla ärenden, som blivit till hans handläggning överlämnade, ävensom att i dylika ärenden vid domstolar och inför andra myndigheter föra kronans och fondens talan, med rätt för honom att, då å ort utom Stockholm sådan talan ej lämpligen kunde av honom själv utföras, hos vederbörande länsstyrelse begära förordnande för särskilt ombud;

att vidtaga erforderliga åtgärder för brytande av preskription och för bevakande av fondens fordringar vid inträffande konkurser och exekutiva auktioner, att verkställa uppsägning av lån, när sådan vore beslutad, och att indriva lån, räntor eller annuiteter, vilka icke blivit å förfallotiderna inbetalda;

att efter byråchefens bestämmande handhava inköp av förbrukningsartiklar och smärre beställningar av trycksaker;

att föra liggare rörande styrelsens rättegångar och kalendarisk förteckning över inställelse- och fataliedagar;

att bereda och föredraga ärenden rörande verkställande av återkrav av pension och anhängiggörande av rättegång på grund av obehörigen uppburden pension;

att före utbetalning av lån från pensionsförsäkringsfonden granska skuldförbindelser med tillhörande hypotek;

att, sedan ärenden angående placering av fondmedel slutbehandlats å byrån, utan dröjsmål till riksbankens depositionsavdelning överlämna de värdehandlingar, som skulle där förvaras, ävensom att svara för värden och vidmakthållandet av sådana värdehandlingar, som förvarades i fondens kassaskåp;

att, innan fondens skuldförbindelser och säkerhetshandlingar överlämnades till förvaring i riksbanken, låta i vederbörligt register anteckna desamma ävensom ansvara för dessa anteckningars riktighet; samt

att tillhandagå styrelsen med utredningar i ärenden av rättslig natur, som till honom överlämnades.

Det torde vara svårt att inom statsförvaltningen finna en med denna fullt jämförbar befattning. Närmast till hands för en jämförelse syntes statskontorets ombudsmannabefattning ligga. De uppgifter, som tillkomme innehavarna av de båda befattningarna, vore dock synnerligen olikartade. Sekreterarens och ombudsmannens å fond- och kamerallbyråns arbete utgjorde en kombination av ombudsmanna- och sekreterargöromål samt vissa kameraruppgifter. Han vore fondbyråchefens närmaste man samt biträdde honom med beredningen av de ärenden, som skulle föredragas för fondfullmäktige, och i övrigt vid hela det vidlyftiga och omväxlande arbetet med förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden. Ombudsmannen i statskontoret torde vara helt fritagen från alla sådana ekonomiska och kamerala arbetsuppgifter, men torde å andra sidan de rena ombudsmannagöromål, som åvilde honom, såväl kvantitativt som kvalitativt betydligt överskrida de uppgifter, som tillkomme fond- och kamerallbyråns sekreterare i dennes egenkap av ombudsman.

Statskontorets ombudsman, som måhända intoge en självständigare ställning än vad fallet vore med motsvarande tjänsteman i pensionsstyrelsen, vore placerad i lönegraden B 28. Med hänsyn till storleken av hans arbetsbörda hade enligt beslut av 1935 års riksdag vid hans sida ställts en biträdande ombudsman å extra stat i lönegraden B 24.

För en avdelning sådan som styrelsens fond- och kameralbyrå, där antalet kvalificerade manliga befattningshavare i ordinarie grad (sammanlagt 3) vore jämförelsevis ringa i förhållande till arbetets ekonomiska betydelse, vore det av särskild vikt, att arbetskontinuiteten upprätthölles och icke stördes genom täta förändringar. Det borde därför tillses, att sekreteraren och ombudsmannen även i förhållande till andra tjänster inom verket med juridisk kompetens och placering närmast under byråchefsggraden icke intoge en sådan löneställning, att han frestades att söka befordran till eller förordnande å sådan tjänst.

Å kameralavdelningen finnes en kansliskrivarbefattning i lönegraden B 11. Styrelsen hemställer, att densamma måtte utbytas mot en kassörsbefattning i lönegraden B 14. Till stöd härför anför styrelsen följande.

Enligt arbetsordningen åläge det innehavaren av befattningen att emottaga till styrelsens registrators- och kassaexpedition ingivna handlingar samt tillse, att dessa överlämnades till generaldirektören eller den byrå, till vilken ärendet hörde, att i förekommande fall ombesörja handlingars stämpelbeläggning, att föra räkenskaper över styrelsens inkomster och utgifter samt efter budgetårets utgång upprätta vederbörligt bokslut samt att omhändervärd och ansvara för styrelsens kassa, verkställa beslutade utbetalningar från nämnda kassa ävensom mottaga och kvittera till styrelsen inkommande kontanta medel och postanvisningar.

Registratorsgöromålen hade numera huvudsakligen avskilts från ifrågasvarande tjänst och uppdelats på styrelsens olika byråer. Vidare förekomme omförmälda stämpelbeläggning ytterst sällan, varför styrelsen ej behövde hålla förråd av stämplat.

Bokföringen omfattade kassabok för pensionsstyrelsens administration, innefattande jämväl redovisningen av barntillägg och blindhetsersättningar. I anslutning till kassaboken fördes införseliggare och liggare över tjänstemännens pensionsavgifter. Vidare omfattade bokföringen kassabok för återkrävda pensionstillägg samt kassabok för styrelsens sjukvårdande verksamhet, i anslutning till vilken fördes särskild förskottsloggare.

Styrelsen hade allt efter de olika slagen av utgifter öppnat fem särskilda postgirokonton. Alla förefintliga penningmedel inestode på respektive postgirokonto utom ett mindre belopp (upp till 3,000 kronor), som förvarades kontant i kassan. Med undantag för löner och likvid för ett mindre antal räkningar skedde samtliga utbetalningar över dessa konton.

Ehuru ifrågasvarande tjänst begränsats till att utgöra en ren kassörstjänst, hade såväl arbetsbördan som ansvaret under årens lopp ökat, i den mån styrelsens verksamhet vuxit ut. Arbetets omfattning framginge av följande i jämna hundratal angivna slutsummor för budgetåret 1934/1935 å kassa-redovisningen: pensionsstyrelsens administration 1,619,600 kronor, barntillägg 3,323,400 kronor, blindhetsersättningar 652,300 kronor, sjukvård 2,330,400 kronor och återkrävda pensionstillägg 59,100 kronor.

Den redovisning och bokföring, som alltså åvilade ifrågasvarande tjänst, balanserade årligen på ett totalbelopp av omkring 8,000,000 kronor.

Vad särskilt anginge utgifterna för styrelsens administration vore det utbetalningen av avlöningar, som beredde det största arbetet och som kunde

medföra förlust på grund av felräkning för tjänstens innehavare. Styrelsen sysselsatte cirka 290 personer.

Vidkommande därefter utgifterna för styrelsens sjukvårdande verksamhet granskades och attesterades inkomna räkningar av sjukvårdsbyrån, innan de överlämnades till kameralavdelningen för utbetalning. Under budgetåret 1934/1935 bokfördes enbart i kassaboken för sjukvård 3,876 poster, vilket i sin tur innebure, att ungefär motsvarande antal utbetalnings- eller girokort måst utskrivas och expedieras till postgirokontoret.

För arbetets utförande hade inrättats en särskild kassaexpedition, som förestodes av ifrågavarande kansliskrivare med hjälp av ett kontorsbiträde.

Vid bifall till styrelsens förslag om inrättandet av en kassörsbefattning skulle, enligt styrelsen, nu utgående felräkningspenningar (400 kronor) indragas.

Styrelsen hemställer vidare om utbyte av den nuvarande kansliskrivarebefattningen i lönegraden B 11 å fondavdelningen mot en förste bokhållarebefattning i lönegraden B 18 samt anför därvid bland annat följande.

Enligt arbetsordningen åläge det ifrågavarande kansliskrivare att föra pensionsförsäkringsfondens räkenskaper samt efter budgetårets utgång upprätta vederbörligt bokslut, att kontrollera riktigheten av de annuitets- och räntebelopp, som inbetalades till fonden, att övervaka, att föreskrivna inbetalningar av annuiter och räntor i vederbörlig tid och ordning verkställdes och att utan dröjsmål till såväl byråchefen som sekreteraren och ombudsmannen anmäla försummelse härutinnan, att i samarbete med vederbörande byrå inom styrelsen verkställa kreditering å respektive konton på grund av inleverering av dels pensionsavgifter och dels sådana bidrag till kostnaden för pensionstillägg och understöd, vilka enligt 10 § pensionsförsäkringslagen erlades av landsting och kommuner, samt att efter varje månads utgång till byråchefen avlämna uppgift över fondens kassaställning och i övrigt tillhandagå byråchefen samt sekreteraren och ombudsmannen med upplysningar angående fondens ställning.

Ifrågavarande arbete utfördes av kansliskrivaren i vanliga fall endast med hjälp av ett kvinnligt kanslibiträde. Arbetets alltmer ökade omfattning hade medfört, att övertidsarbete i stor utsträckning måste förekomma. Vid bokslutets upprättande i augusti varje år hade extra biträde måst anlitas.

Pensionsförsäkringsfonden, som rätteligen utgjorde en sammanfattning av fem särskilda fonder, redovisades den 30 juni 1935 i jämna hundratal sålunda: frivilliga försäkringens fond 29,187,200 kronor, två särskilda till förvaltning överlämnade fonder, tillhopa 29,200 kronor, fonden för sjukvårdande uppgifter 219,100 kronor och allmänna fonden 697,519,900 kronor eller sammanlagt 726,955,400 kronor.

Följande böcker fördes, nämligen huvudbok, upptagande ett konto för varje underlydande fond samt ett konto för varje placeringsgrupp, t. ex. ett för in-teckningslån, ett för kommunlån o. s. v., kassabok, upptagande alla in- och utgående poster, varav en del dock endast i sammandrag, reskontra över fondens samtliga placeringar (kommunlån, obligationslån etc.), särskild huvudbok för pensionsavgifter, som skulle inflyta i fonden, reskontra (på kortsystem) över samtliga kommuner, upptagande de pensionsavgifter, varje kommun inbetalar, särskild kassabok över landstings och kommuners andelar i pensionstillägg och understöd (s. k. kommunandelar), vilka emellertid ej inflöte i fonden, utan redovisades till statskontoret, samt reskontra över samtliga landsting och kommuner, upptagande vad var och en inbetalat

av kommunandelar. Därjämte fördes såsom memorial ett flertal förteckningar, såsom över köp och försäljningar av obligationer m. m.

Den kortfattade bestämmelsen i arbetsordningen, att kansliskrivaren skulle kontrollera inflytande räntor och amorteringar, åsyftade en ytterst ansvarig del av kansliskrivarens arbete. Det ålåg nämligen denne ej blott att kontrollera inkommande belopp utan även att uträkna samtliga räntor å lån, som ej löpte efter fastställd amorteringsplan, ävensom att uträkna den överränta, som skulle debiteras ett stort antal låntagare på grund av för sent erlagda likvider. Det belopp, som årligen måste nyplaceras i lån, obligationer och dylikt på grund av inflytande avgifter, räntor, avbetalningar, utlottningar m. m., uppginge till omkring 70 miljoner kronor. Det sade sig självt, att den kontrollerande verksamhet, som härvid utövades av kansliskrivaren vid bokföringen av beviljade lån eller av inköpta obligationer, vore ytterst maktpåliggande.

Alla in- och utbetalningar ägde rum över särskilda bank- eller postgirokonton, som styrelsen för detta ändamål öppnat. Härmed ernåddes, att någon kontant kassa endast undantagsvis behövde finnas. Styrelsen hade för ifrågavarande bokföring öppnat två konton i riksbanken, två postgirokonton och sju konton i sex olika privatbanker. Det ålåg kansliskrivaren att kontrollera alla bankbesked samt efter anvisning av byråchefen förhandla med bankerna rörande uppsägning av medel å bankräkningarna m. m.

Vidare föreslår styrelsen, att materialförvaltarbefattningen, som för närvarande är såsom extra ordinarie befattning placerad i 13:e lönegraden, måtte uppföras å ordinarie stat och därvid placeras i lönegraden B 15. Till stöd härför anföres följande.

Enligt arbetsordningen ålåg det materialförvaltaren att, därest ej annorlunda bestämdes, ombesörja beslutade inköp av inventarier, kontors- och skrivmaterialier samt beställning av trycksaker ävensom föra liggare och register över sådana inköp, att handhava styrelsens materialförråd, omfattande trycksaker, papper, kontors- och skrivmaterialier, kartonger och dylikt samt ansvara för värden därav, att hava uppsikt över och vård om styrelsens inventarier och över desamma föra inventarielista samt att öva tillsyn över styrelsens lokaler och hålla uppsikt såväl över städning och renhållning inom dessa som över styrelsens telefonväxel och matservering.

Vad först anginge inköp av materiell medförde enbart detta arbete en rätt avsevärd förvaltning i ett verk av pensionsstyrelsens storlek. Expensanslaget uppginge för innevarande budgetår till 106,300 kronor, varav ett belopp av cirka 50,000 kronor beräknades åtgå enbart till skrivmaterialier och trycksaker. För arbetets underlättande hade styrelsen ett stort antal tryckta blanketter av olika slag, av vilka cirka 300 vore i ständigt bruk. Av återstående blanketter utgjorde en stor del sådana, som i form av cirkulär, broschyrer m. m. periodiskt återkomme till användning. För ifrågavarande förvaltning hade styrelsen måst inrätta ett materialförråd med särskild expedition, varest jämte materialförvaltaren två kvinnliga biträden hade fullt arbete. På denna expedition förekomme en omfattande bokföring, nämligen huvudbok över räkningar, beställningsbok, dagbok över större beställningar, register över anbud, register över trycksaker och särskilda journaler för förbrukningen.

Beslutad upphandling av bränsle för uppvärmning av ämbetslokalerna ombesörjdes av materialförvaltaren, som därjämte mottog och kontrollerade leveranserna.

Den stora mängden smärre inköps- och upphandlingsfrågor, i vilka che-

fen för byrån eller, efter dennes bestämmande, sekreteraren ensam fattade beslut, föredroges inför vederbörande av materialförvaltaren.

Det tillkomme även förvaltaren att vid diverse underhandlingar med leverantörer rörande varor och priser företräda styrelsen, varjämte honom tillkomme förmanskap över en ej ringa personal.

Vid ikraftträdandet av 1921 års avlöningsbestämmelser den 1 januari 1922 placerades styrelsens materialförvaltare såsom extra ordinarie tjänsteman i 8:e lönegraden.

Vid gällande avlöningsbestämmelsers ikraftträdande den 1 juli 1925 placerades materialförvaltaren som extra ordinarie tjänsteman i den lönegrad, som svarade mot nyssnämnda, nämligen 13:e lönegraden.

Erfarenheten under den tid, styrelsen bedrivit sin verksamhet, hade visat, att en särskild materialförvaltartjänst alltid borde finnas för ernående av en ekonomisk och ändamålsenlig förvaltning. Då befattningen vore förenad med ett ej ringa ansvar och ställde stora anspråk på rutin, erfarenhet och omdöme, vore det av vikt, att densammans innehavare hade en sådan löneställning, att styrelsen till befattningen kunde förvärva en duglig och kvalificerad person.

Slutligen har styrelsen beträffande fond- och kameralbyrån föreslagit, att den kontorsbiträdesbefattning i lönegraden B 4, vars innehavare tjänstgjorde såsom kanslibitråde åt byråchefen och sekreteraren (ombudsmannen), måtte såsom kanslibiträdesbefattning uppföras i lönegraden B 7. Styrelsen anför härom följande.

Befattningshavaren hade till uppgift att föra fondbyråns diarium, att förvara fondbyråns föredragningslistor, att efter ombudsmannens anvisning utskriiva skuldförbindelser och uträkna amorteringsplaner, att föra liggare över de lån, som utlämnades, att föra kortsystem över lån, att ordna och förvara samtliga låneakter, att vid upprättande av årsberättelsen tillhandagå ombudsmannen med uppgifter rörande behandlade ärenden, beviljade lån m. m. samt att vid inkommande ansökningar om lån eller omläggning av tidigare lån upprätta smärre utredningar rörande sökandens ekonomiska förbindelser med fonden.

Av de från fonden vid tidpunkten för framställningens avlåtande utlämnade lånen vore cirka 1,410 kommun- och liknande lån samt cirka 130 lån mot intecknings- eller annan säkerhet. Under de senast förflutna tre budgetåren hade diariet respektive 1,941, 2,041 och 2,013 ärenden. Antalet inkomna låneansökningar — bortsett från ett jämförelsevis avsevärt antal preliminära förfrågningar angående lån — hade budgetåret 1934/1935 uppgått till 156. Det tillkomme kontorsbiträdet ifråga att ständigt hålla sig underrättad om hur behandlingen av de löpande ärendena framskredde ävensom vara beredd att biträda byråchefen och ombudsmannen med uppgifter om utlöpande tidsfrister och angående åtgärder i övrigt, som borde vidtagas. Tjänsten fordrade av sin innehavare stor noggrannhet och ansvarskänsla. På grund av fondens stora ökning under senare år hade även denna tjänst fått starkt ökad arbetsbörda. Särskilt framträdande hade detta varit beträffande förvaltningen av de äldre lånen. I och med att antalet lån år från år ökades, ökades också antalet av konverteringar och omläggningar av äldre lån. Särskilt under tider, då täta förändringar i det allmänna ränteläget inträffade, medförde sådana omläggningar ökat arbete.

Statskontoret har i fråga om sekreterarens lönegradsuppflyttning framhållit, att de ombudsmannagöromål, som åvilade ifrågavarande befattnings-

havare, såsom av styrelsens arbetsordning framginge, icke vore av någon större omfattning eller av mera invecklad beskaffenhet och icke vare sig kvantitativt eller kvalitativt kunde jämföras med de uppgifter, som i sådant avseende tillkomme statskontorets ombudsman, vilken vore placerad i lönegraden B 28. Beträffande de kamerala arbetsuppgifterna, vilka för ifrågasvarande tjänst torde få anses vara de väsentliga, erinrar statskontoret, att inom statsförvaltningen befattningen som kamrerare vore med få undantag placerad i lönegraden B 24. Ämbetsverket kunde icke finna, att kamreraruppgifterna inom pensionsstyrelsen vore av mera kvalificerad beskaffenhet än som eljest åvilade kamrerare i sistnämnda lönegrad. Det syntes statskontoret vid sådant förhållande tveksamt, om överhuvud taget förbättrad löneställning i detta fall borde ifrågakomma, men då med tjänstens kamerala arbetsuppgifter vore förenade jämväl andra göromål, har statskontoret icke motsatt sig en löneuppflyttning, dock högst till lönegraden B 26.

Det föreslagna utbytet av en kansliskrivarbefattning mot en kassörsbefattning avstyrkes av statskontoret, då några särskilda skäl för en höjd lönegradsplacering icke anförts.

Beträffande kansliskrivarbefattningen å byråns fondavdelning finner statskontoret ådagalagt, att den nuvarande löneställningen för ifrågasvarande befattningshavare icke kunde anses svara mot det med tjänsten förenade ansvaret och arbetet, varför en förbättrad lönegradsplacering vore av förhållandena motiverad. Statskontoret tillstyrker därför styrelsens hemställan om befattningens uppflyttning i lönegraden B 18.

Mot förslaget om uppförande å ordinarie stat av styrelsens materialförvaltare, som vid nuvarande avlöningsbestämmelsers ikraftträdande placerats som extra ordinarie tjänsteman i 13:e lönegraden, har statskontoret intet att erinra. Befattningen bör dock enligt statskontoret hänföras till lönegraden B 14 eller samma lönegrad, som ämbetsverket tidigare förordat för motsvarande befattning med i stort sett enahanda åligganden vid riksförsäkringsanstalten.

Vad slutligen beträffar den ifrågasatta uppflyttningen till lönegraden B 7 av ett av de å byråns kansliavdelning tjänstgörande två ordinarie kontorsbiträdena, finner statskontoret förslaget härom knappast tillfyllest motiverat men motsätter sig dock icke detsamma.

Lönenämnden framhåller, att de ombudsmannagöromål, som åvilade sekreteraren å fond- och kameralbyrån, icke kunde anses motivera befattningens placering i så hög lönegrad som B 28. Ej heller syntes den befattning, denne tjänsteman i övrigt hade att taga med pensionsförsäkringsfonden, kunna utgöra skäl för en uppflyttning av tjänsten i nämnda lönegrad. Lönenämnden erinrar, att beträffande statskontorets omfattande och vidlyftiga fondförvaltning motsvarande arbetsuppgifter handhades av en kamrerare i lönegraden B 26. I betraktande därav anser lönenämnden, att en inplacering av ifrågasvarande sekreterarbefattning i lönegraden B 26 icke kunde sägas vara för låg i förhållande till de med befattningen förenade arbetsuppgifterna.

Rörande den föreslagna förändringen av en kansliskrivarbefattning till kassörsbefattning anför lönenämnden följande.

Enligt nämndens mening kunde det visserligen vara i någon mån tveksamt, huruvida någon förändring av denna befattning borde komma till stånd, innan den i annat sammanhang väckta frågan om pensionsstyrelsens ombildning till s. k. huvudförvaltning erhållit sin lösning. I betraktande emellertid av de omfattande redovisningsgöromål, som ankomme på ifrågasvarande kansliskrivare, ansåge sig nämnden icke böra framställa någon erinran mot att befattningen i förevarande sammanhang hänfördes till en lönegrad, som bättre än den nuvarande svarade mot de arbetsuppgifter, vilka voro förenade med tjänsten. För en dylik åtgärd syntes även kunna anföras önskvärdheten av att anordningen med felräkningspenningar å befattningen avvecklades, då numera praktiskt taget hela kassarörelsen skedde med anlåtande av postgiro.

Under förutsättning att bestyret med uppgörandet av avlöningslistor för styrelsens personal överflyttades på befattningshavaren i fråga, anser sig nämnden kunna tillstyrka den av styrelsen föreslagna placeringen av tjänsten såsom kassör i lönegraden B 14.

Beträffande kansliskrivarbefattningen å fondavdelningen tillstyrker lönenämnden, att befattningen uppföres å styrelsens stat såsom bokhållare med placering i lönegraden B 17.

Vad härefter angår materialförvaltarbefattningen, har lönenämnden icke något att erinra mot befattningens förändring till ordinarie men hänvisar till att nämnden i utlåtande angående uppförande å ordinarie stat av vissa befattningar vid riksförsäkringsanstalten m. m. ansett sig böra förorda placering av den vid nämnda ämbetsverk anställde materialförvaltaren i lönegraden B 14. Då materialförvaltartjänsten vid riksförsäkringsanstalten torde ställa större krav på innehavaren än motsvarande tjänst hos pensionsstyrelsen, anser sig nämnden böra förorda, att sistnämnda befattning överfördes å ordinarie stat med bibehållande av den nuvarande lönegradsplaceringen.

De ordinarie *gransknings- och besvärshyrder*na äro till antalet tre, varjämte extra granskningsbyråer inrättas till ett mot behovet svarande antal. För pensionsärendenas behandling är landet för närvarande uppdelat i tre områden. En huvudbyrå och nödigt antal extra byråer hava hänförts till varje sådant område och bilda en grupp. Cheferna för de ordinarie gransknings- och besvärshyrderna fungera envar som chef för en huvudbyrå och föreståndare för därtill hörande grupp. Inom varje grupp tjänstgör en av styrelsen därtill förordnad ledamot som gruppchefens ställföreträdare. Han har att biträda gruppchefen i dennes uppgifter och att vid förfall inträda i dennes ställe som gruppchef. De extra byråerna förestås av s. k. tillfälliga ledamöter. Befattningshavare i styrelsen i lägre lönegrad än B 30, vilka förordnas såsom tillfälliga ledamöter, erhålla särskild vikariatsersättning efter samma grunder, som tillämpas vid förordnande å byråchefstjänst.

Antalet ordinarie befattningar på gransknings- och besvärshyrderna är för närvarande 15, därav 3 byråchefer i lönegraden B 30, 2 sekreterare i lönegraden B 24 och 10 aktuarier i lönegraden B 21.

Pensionsförsäkringskommittén har betecknat den nuvarande anordningen

för prövning av pensionsärendena såsom högst otillfredsställande och förklarar, att den snarast möjligt borde ersättas med en fast och definitiv organisation. Kommittén har därför föreslagit, att på pensionsstyrelsens ordinarie stat måtte uppföras så många befattningar, vilkas innehavare skulle hava till uteslutande uppgift att ensamma på styrelsens vägnar eller tillsammans med andra därtill behöriga meddela beslut i pensionsärenden, att antalet motsvarade det stadigvarande behovet året runt av sådan personal. Detta behov har kommittén vid bifall till majoritetens förslag beräknat till 2 byråchefer i lönegraden B 30, 2 ledamöter och byrådirektörer i lönegraden B 28 samt 4 ledamöter och byrådirektörer i lönegraden B 26. Vidare har kommittén räknat med 1 sekreterare i lönegraden B 24 och 1 aktuarie i lönegraden B 21. Beträffande de sex byrådirektörstjänsterna har kommittén förutsatt, att det skulle åligga innehavarna av desamma att utan särskild ersättning vara adjungerade ledamöter av styrelsen. För den händelse kommittéminoritetens förslag genomfördes skulle erfordras ett antal ledamöter av 9.

Pensionsstyrelsen anser för sin del, att den nuvarande gruppindelningen av arbetet borde bibehållas samt — under hänvisning till att den nya lagstiftningen vore utformad i huvudsaklig anslutning till kommittéminoritetens förslag — beräknat behovet av ordinarie personal å gransknings- och besvärbyråerna till 3 byråchefer i lönegraden B 30, 3 ledamöter och byrådirektörer i lönegraden B 28, 6 ledamöter och byrådirektörer i lönegraden B 26, 1 sekreterare i lönegraden B 26 och 3 aktuarier i lönegraden B 21.

I anslutning härtill framhåller styrelsen följande.

Enligt styrelsens förslag skulle å varje grupp komma en byråchef i lönegraden B 30 (gruppföreståndare), en byrådirektör i lönegraden B 28 (gruppföreståndarens ställföreträdare) och 2 byrådirektörer i lönegraden B 26.

Det vore emellertid tydligt, att även om på detta sätt en i hög grad nödvändig fastare utformning gaves åt granskningsarbetet och det därmed sammanhängande arbetet för efterkontroll, spørsmålet om ifrågavarande byråers behov av ordinarie ledamöter ingalunda kunde anses definitivt löst. Förenämnda antal av 9 ledamöter vore endast ett minimiantal, varför styrelsen för granskningsarbetets utförande även i fortsättningen måste anlita tillfälliga ledamöter. Därvid borde närmast amanuenser komma ifråga och erforderlig rekrytering av sådana måste därför i god tid ske. Det oaktat torde styrelsen ej kunna undgå att som tillfälliga ledamöter anlita även personer utanför verket. Detta system innebure ett missförhållande, som ej borde bestå längre än nödigt. I den mån en jämnare inströmning av pensionsärendena och en ökning i dessas antal föranledde ett stadigvarande behov av ökat antal ledamöter, borde systemet avvecklas och ytterligare ledamöter uppföras på ordinarie stat.

Beträffande den föreslagna sekreterartjänsten i lönegraden B 26 uttalar styrelsen följande.

Såsom sekreterare å gransknings- och besvärbyråerna tjänstgjorde enligt föreskrift i arbetsordningen en därtill förordnad ledamot av styrelsen. Han hade att sköta en omfattande och många gånger invecklad korrespondens och såsom ledamot hade han att göra detta på eget ansvar. Vid sidan där- om hade han att i viss utsträckning behandla pensionsärenden. En fortlö-

pande ingående kännedom om granskningsarbetet och de riktlinjer, som däri komme till utveckling, vore nämligen en nödvändig förutsättning för att han skulle kunna med erforderlig sakkunskap och på eget ansvar sköta sekreterargöromålen. Det torde därför vara tydligt, att ifrågavarande tjänst beträffande kvalifikationer för sin innehavare vore, minst sagt, likställd med en befattning som ledamot och byrådirektör i lönegraden B 26 och därför borde hänföras till denna lönegrad.

Slutligen har styrelsen till stöd för förslaget om tre aktuarietjänster i lönegraden B 21 åberopat ett av en ledamot i pensionsförsäkringskommittén avgivet särskilt yttrande (sid. 330 i betänkandet), vari uttalats, att det för utförande av arbetet med korrespondens, expediering, statistik m. m. torde krävas åtminstone 2 aktuarier i lönegraden B 21, utöver av kommittén för nämnda arbete föreslagna 1 sekreterare i lönegraden B 24 och 1 aktuarie i lönegraden B 21. Enligt styrelsen syntes det även ur rekryteringssynpunkt vara viktigt, att styrelsen hade några ordinarie befattningar i mellangrad att tillgå.

Statskontoret ifrågasätter, huruvida den av pensionsstyrelsen föreslagna organisationsformen kunde anses riktigt avvägd och om icke genom större koncentration av arbetet förenklingar skulle kunna åstadkommas. Ämbetsverket framhåller, att det förefölle, som om vissa göromål, vilka åvilade byråcheferna, skulle utan olägenhet kunna anförtros åt mindre kvalificerad personal, varigenom antalet byråchefsbefattningar kunde nedbringas. Att den föreslagna anordningen för utömandet av styrelsens handläggning av pensionsärenden icke vore i organisatoriskt hänseende tillfredsställande syntes framgå jämväl av det förhållandet, att styrelsen även i fortsättningen skulle nödgas förordna personer såväl inom som utom verket att tjänstgöra som tillfälliga ledamöter, vilket kunde komma att äventyra kontinuiteten i arbetet. Statskontoret anser sig därför böra ifrågasätta, huruvida icke frågan om organisationen av styrelsens granskningsverksamhet rörande pensionsärendena borde tagas under förnyad omprövning.

Beträffande den föreslagna lönegradsplaceringen för befattningshavarna å ifrågavarande byråer avstyrker statskontoret inrättandet av befattningar, vilkas innehavare skulle i egenskap av byråchefernas ställföreträdare med därav motiverad högre löneställning intaga en tjänsteställning, som, såvitt statskontoret hade sig bekant, eljest icke förekomme inom statsförvaltningen. I fråga om den placering å löneskalan, som föreslagits för de av styrelsen med benämning ledamöter och byrådirektörer upptagna befattningshavarna, framhåller ämbetsverket, att den övervägande delen av pensionsärendena dittills handlagts av inom styrelsen anställda befattningshavare i lägre lönegrad än B 24. Statskontoret finner beskaffenheten av ifrågavarande granskningsarbete, särskilt sedan detsamma nu fortgått under en lång följd av år och därvid vissa principer för ärendenas handläggning hunnit utbilda sig, icke motivera den föreslagna löneställningen utan anser, att befattningarna i fråga böra, med lämplig fördelning, inordnas i lönegraderna B 24 och B 21, därvid benämningen å befattningshavarna lämpligen kunde utbytas mot sekreterare och aktuarie.

Uppflyttningen av sekreterartjänsten från lönegraden B 24 till B 26 avstyrker statskontoret av samma skäl, som ämbetsverket anfört rörande sekreterartjänsten å kanslibyrån.

Beträffande de av styrelsen föreslagna tre aktuarietjänsterna framhåller statskontoret, att det torde övervägas, huruvida icke det för dessa tjänster avsedda arbetet kunde utföras med anlåtande av icke-ordinarie personal i amanuensställning.

Lönenämnden har funnit det önskvärt och av behovet påkallat, att den nuvarande mera lösliga organisationen av gransknings- och besvärbyråerna ersattes med en fast organisation. Anordningen med tillfälliga ledamöter syntes icke enligt lönenämnden vara ägnad att medföra enhetlighet och konsekvens vid avgörandet av de olika pensionsärendena. Lönenämnden har därjämte ansett sig böra fästa uppmärksamheten på den mindre tillfredsställande anordningen, att vissa befattningshavare inom styrelsen vid sidan av arbetet å egna befattningar erhöle förordnande såsom tillfälliga ledamöter.

Beträffande styrelsens förslag i fråga om arbetets organisation å byråerna anför lönenämnden därefter följande.

Därest förslaget skulle läggas till grund för en blivande omorganisation, ansåge sig lönenämnden böra uttala, att de föreslagna lönegradsplacementerna syntes vara allt för högt tilltagna. Såvitt lönenämnden kunde finna, skulle det, icke minst med hänsyn till önskvärdheten av en enhetlig behandling av pensionsärendena, kunna betraktas såsom en lämplig anordning att låta en byråchef svara för ledningen av granskningsarbetet å samtliga dessa byråer. Under denna förutsättning skulle envar av de tre grupperna kunna under byråchefens överinseende förestås av en befattningshavare i byrådirektörs tjänstställning och med placering i lönegraden B 28. I anslutning till pensionsstyrelsens förslag torde, utöver nämnda byråchef och tre byrådirektörer, böra inrättas erforderligt antal befattningar såsom föredragande, vilka med hänsyn till deras arbetsuppgifter icke syntes böra placeras i högre lönegrad än B 24. Skulle det emellertid ur rekryterings- och befordringsynpunkt anses nödvändigt att hänföra någon eller några av dessa befattningar till högre lönegrad, syntes högst lönegraden B 26 därvid böra ifrågakomma.

Lönenämnden ville för sin del under sistnämnda förutsättning förorda, att för handläggningen av pensionsärendena å nämnda byråer avsåges tre tjänstemän i lönegraden B 26 och fem i lönegraden B 24. Samtliga dessa tjänstemän torde i personalförteckningen böra upptagas som sekreterare.

Enligt bestämmelserna i gällande instruktion för pensionsstyrelsen skola de befattningshavare, som deltaga i behandlingen av pensionsärenden, innehava ställning som ledamöter i styrelsen. I 31 § lagen den 28 juni 1935 om folkpensionering föreskrives emellertid blott, att i behandling inom styrelsen av fråga om återförvisning och i handläggning av besvärsmål skola deltaga minst två av styrelsens ledamöter. Med ledamot hade tidigare avsetts befattningshavare i byråchefens tjänstegrad. I de fall, då tjänstemän i lägre lönegrad förordnats som tillfälliga ledamöter av styrelsen, hade vederbörande på grund av dylikt förordnande erhållit vikariatersättning såsom vid förordnande å byråchefstjänst. I anslutning till vad pensionsförsäkringskommittén och pensionsstyrelsen avsett, borde emellertid med de av lönenämnden förordade byrådirektörs- och sekreterartjänsterna förenas skyldighet att utan

särskild ersättning i egenskap av ledamöter efter pensionsstyrelsens bestämmande deltaga i behandlingen av ärenden, vilkas handläggning ankomme på ledamot av styrelsen. Därom torde särskild föreskrift böra meddelas i den för styrelsen gällande instruktionen. Det torde emellertid med hänsyn till den enkla beskaffenheten, böra åtskilliga av de ärenden, vilka icke vore att hänföra till återförvisnings- och besvärärenden, vara lämpligt att åt en dylik föreskrift giva en sådan avfattning, att även andra befattningshavare hos styrelsen i lägst lönegraden B 21 skulle handlägga dylika ärenden, utan att förordnas såsom ledamöter.

I detta sammanhang ansåge sig lönenämnden, i anslutning till vad nämnden förordat i fråga om överlåtande åt personal i lägre lönegrader av granskning av pensionsärenden, böra uttala, att det syntes vara möjligt att åtminstone i viss utsträckning anlita även amanuenser att biträda vid detta granskningsarbete. Genom att, på sätt nämnden förordat, låta även andra befattningshavare hos styrelsen än innehavarna av de till inrättande föreslagna byrådirektörs- och sekreterartjänsterna handlägga pensionsärenden och genom att låta amanuenser i möjligaste mån biträda vid granskningen av dessa ärenden torde det vara möjligt för styrelsen att för framtiden helt eller åtminstone till största delen undvika systemet med särskilt förordnade tillfälliga ledamöter.

Beträffande sekreterartjänstens lönegradsplacering framhåller lönenämnden, att vissa av de uppgifter, som enligt styrelsens förslag skulle åvila sekreteraren, syntes vara av jämförelsevis kvalificerad beskaffenhet, men att det vore tveksamt, om tillräckliga skäl för tjänstens placering i lönegraden B 26 vore för handen.

Försäkringstekniska byrån består av fyra avdelningar, nämligen pensionsavdelningen, bokföringsavdelningen, statistiska avdelningen och avdelningen för den frivilliga försäkringen. Beträffande denna byrås organisation har *pensionsförsäkringskommittén* icke föreslagit någon ändring.

Pensionsstyrelsen föreslår, att förste aktuarietjänsten å byrån uppflyttas från lönegraden B 24 till B 26. Styrelsen hänvisar härutinnan till vad styrelsen anfört i fråga om sekreterartjänsten å kanslibyrån.

Beträffande pensionsavdelningen ifrågasätter styrelsen en omändring av kanslibiträdesbefattningen å avdelningen till en kansliskrivarbefattning eller sålunda en uppflyttning från lönegraden B 7 till B 11. Förslaget har motiverats med det maktpåliggande arbete, som åvilar befattningshavaren i fråga.

Å avdelningen föres ett omfattande kortregister över samtliga från gransknings- och besvärbyråerna och från statistiska byrån till försäkringstekniska byrån inkommande ansökningar (cirka 90,000 nytillkommande kort per år). Detta register handhaves — med nödigt biträde — av en därför särskilt lämplig extra ordinarie kvinnlig befattningshavare i 2:a lönegraden. Med hänsyn till de ansvarsfulla arbetsuppgifter, som åvila denna befattningshavare, hemställer styrelsen, att befattningen måtte placeras å ordinarie stat i lönegraden B 7.

Till bokföringsavdelningen hör en särskild underavdelning för beräkning, uppbörd och bokföring av landstings och kommuners andelar i kostnaden

för pensionstillägg och understöd. Som föreståndarinna för denna underavdelning, vilken i förhållande till bokföringsavdelningen i övrigt intager en i viss grad självständig ställning, fungerar en kansliskrivare i lönegraden B 11. Övriga biträden å denna underavdelning äro tre kontorsbiträden och två extra ordinarie skrivbiträden. Enligt styrelsens förslag skulle kansliskrivarbefattningen ombildas till en bokhållarbefattning i lönegraden B 14.

I avgiven reservation har chefen för nämnda byrå — utöver de av styrelsen ifrågasatta ändringarna — påyrkat dels ersättande av en av de å byrån placerade aktuariebefattningarna med en försteaktuarietjänst i lönegraden B 26, dels förändring av 1 kanslibiträdets tjänst till kansliskrivartjänst, dels ock inrättande av 4 nya kanslibiträdesbefattningar.

Statskontoret erinrar, att förste aktuariebefattningarna i exempelvis riksförsäkringsanstalten, socialstyrelsen, kontrollstyrelsen och kommerskollegium äro uppförda i lönegraden B 24. Då sistnämnda befattningar torde få anses kräva ungefär motsvarande kvalifikationer och vara lika betungande som förste aktuariens å försäkringstekniska byrå avstyrker statskontoret förslaget om ändrad löneställning för ifrågavarande befattningshavare.

De göromål, som åligga kanslibiträdet å pensionsavdelningen, synas statskontoret i och för sig knappast motivera föreslagen uppflyttning till lönegraden B 11. Med hänsyn emellertid till befattningshavarens ställning som biträdande ledare å avdelningen har ämbetsverket icke velat motsätta sig den ifrågasatta löneställningen.

Mot förslaget om uppförande å ordinarie stat av den å samma avdelning anställda extra ordinarie befattningshavaren i 2:a lönegraden har statskontoret icke något att invända men finner tillräckliga skäl icke vara anförda för högre lönegradsplacering än i B 4.

Däremot har statskontoret icke funnit förslaget om kansliskrivarens å bokföringsavdelningen uppflyttning såsom bokhållare i lönegraden B 14 av förhållandena motiverat.

Lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot pensionsstyrelsens förslag om förste aktuarietjänstens lönegradsplacering.

Däremot anser sig lönenämnden icke kunna tillstyrka förslaget om uppflyttning till bokhållare i lönegraden B 14 av nyssnämnda kansliskrivarbefattning. Lönenämnden framhåller, att de med denna tjänst förenade göromålen närmast syntes vara av den beskaffenhet, att de borde ankomma på befattningshavare i kansliskrivargraden.

Arbetet å *statistiska byrån* är fördelat å ett sekretariat och fyra registeravdelningar.

Å sekretariatet tjänstgöra byråns sekreterare och förste aktuarie, båda i lönegraden B 24. Förste aktuarien förestår emellertid därjämte det s. k. slutregistret, ett specialregister avseende överåriga personer. Närmast under honom handläggas arbetena å detta specialregister av en extra ordinarie tjänsteman i 11:e lönegraden.

Var och en av de fyra registeravdelningarna förestås av en aktuarie i löne-

graden B 21, under vilken närmast sortera två avdelningsföreståndarinnor. Av dessa sammanlagt 8 avdelningsföreståndarinnor äro 7 ordinarie i lönegraden B 7 och 1 ordinarie i lönegraden B 4, men uppbärande vikariatsersättning enligt 19 § punkt 3 i avlöningsreglementet.

Pensionsförsäkringskommittén har föreslagit, att sekreterartjänsten skulle avföras samt personalen i övrigt i de högsta lönegraderna reduceras till, förutom byråchefen, 2 förste aktuarier och 2 aktuarier. En förutsättning härför skulle emellertid vara, att å byrån inrättades 4 kansliskrivarbefattningar i lönegraden B 11.

Pensionsstyrelsen har för sin del biträtt vad kommittén sålunda föreslagit. Förste aktuarierna borde enligt styrelsen placeras i lönegraden B 26. Aktuarierna föreslår styrelsen placerade i lönegraden B 21. Utöver de fyra av kommittén föreslagna kansliskrivarbefattningarna påyrkar styrelsen, att en extra ordinarie befattning i 11:e lönegraden å slutregistret måtte uppföras å ordinarie stat med placering i lönegraden B 11. För denna byrå borde därjämte bibehållas inalles 6 befattningar i lönegraden B 7.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna organisationen av statistiska byrån. Mot den föreslagna löneställningen för befattningshavarna har ämbetsverket icke annat att invända än att de båda förste aktuarierna syntes, på skäl som av ämbetsverket anförts beträffande motsvarande befattningshavare å försäkringstekniska byrån, böra hänföras till lönegraden B 24.

Lönenämnden — som förordat utredning om denna byrås sammanförande med den försäkringstekniska — har ej något att erinra mot indragning av sekreterartjänsten eller i fråga om byråns organisation i övrigt. Beträffande förste aktuariernas lönegradsplacering anför nämnden däremot följande.

Då nämnden i sitt förut åberopade utlåtande den 27 september 1924 förordade förste aktuarien å byrån till uppflyttning i lönegraden B 26, skedde detta med särskilt avseende fäst vid hans uppgift att handleda och kontrollera en mycket talrik personal samt honom i övrigt åliggande arbetsuppgifter. I det då föreliggande ärendet hade nämligen upplysts, att ifrågakvarande befattningshavare vore närmaste arbetsledare för den till omkring 130 personer uppgående personal, som sysselsattes med förandet av registret över samtliga försäkrade. Han ledde vidare arbetet med granskningen av debiterade och erlagda avgifter m. m., kontrollerade kommuners, kronouppbördsmyndigheters och länsstyrelsers redovisningar och inlevereringar av pensionsavgifter, föredroge ärenden rörande återbetalning av avgifter enligt 16 och 32 §§ pensionsförsäkringslagen samt biträdde vid statistiska utredningar.

Efter genomförandet av den föreslagna organisationen syntes dessa skäl knappast kunna anses vara tillräckliga för en placering av båda de föreslagna förste aktuarietjänsterna i lönegraden B 26. Genom inrättandet av ytterligare en förste aktuariefattning torde en uppdelning av de mera kvalificerade göromålen kunna vidtagas. Vidare kunde erinras därom, att av vad pensionsförsäkringskommittén i sitt betänkande uttalat syntes framgå, att göromålen å denna byrå icke skulle komma att ökas utan snarare något minskas efter ikraftträdandet av de nya författningsbestämmelserna.

Lönenämnden anser, att i varje fall någon erfarenhet av den nya organisationen borde avvaktas, innan uppflyttning i högre lönegrad av någondera av förste aktuariefattningarna vidtoges.

Sjukvårdsbyrån är icke uppdelad å avdelningar.

Pensionsförsäkringskommitténs förslag om invaliditetsförsäkringens avskiljande från ålderdomsförsäkringen föranledde kommittén att, såsom förut nämnts, även föreslå, att pensionsstyrelsen icke vidare skulle bedriva sjukvårdande verksamhet.

Pensionsstyrelsen har erinrat, att Kungl. Maj:t den 12 juli 1935 uppdragit åt f. d. generaldirektören N. E. Hellström att i samråd med pensionsstyrelsen verkställa utredning och avgiva förslag rörande ordnandet av styrelsens sjukvårdande verksamhet, i principiell anslutning till den av statens sjukvårdskommitté framlagda planen för den slutna kroppssjukvårdens organisation i övrigt samt med beaktande av vad som vid sagda ärendes remissbehandling anförts.

Med hänsyn till det svävande läge, vari sjukvårdsbyråns verksamhet i avvaktan på lösningen av nämnda spörsmål befunne sig, har pensionsstyrelsen föreslagit, att i stället för de å byrån placerade 4 ordinarie aktuariefattningarna, vilka samtliga äro vakanta, skulle å extra stat uppföras 1 ledamot och byrådirektör i lönegraden B 28 samt 3 ledamöter och byrådirektörer i lönegraden B 26. De föreslagna byrådirektörsfattningarna vore avsedda för handläggningen av sjukvårdsärenden. Förslaget i denna del ansluter sig till vad styrelsen föreslagit för motsvarande personal å gransknings- och besvärbyråerna.

Styrelsen framhåller vidare, att det revisionsarbete, som å byrån måste utföras för granskning av inkommande räkningar å sjukvårdskostnader m. m. jämte dithörande skriftväxling, syntes såsom nu är fallet böra tillkomma en tjänsteman i aktuarieställning med biträde av en kvinnlig befattningshavare. Denne tjänsteman skulle vidare åligga bland annat att övervaka och ansvara för registrerings-, expedierings- och statistikarbetet å byrån. På grund härav föreslår styrelsen, att å sjukvårdsbyrån måtte å extra stat inrättas jämväl en aktuarietjänst i lönegraden B 21.

Å ordinarie stat skulle liksom hittills å sjukvårdsbyrån tillsvidare vara upptagna dels byråchefen i lönegraden B 30 och sekreteraren i lönegraden B 24, dels ock 2 kanslibitträdesfattningar i lönegraden B 7.

Statskontoret anser, att med tillsättandet av nya befattningar å byrån, även å extra stat, lämpligen borde anstå i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen av styrelsens sjukvårdande verksamhet.

Lönenämnden hänvisar till vad nämnden anført beträffande handläggningen av pensionsärenden å gransknings- och besvärbyråerna samt förordar sådan ändring i pensionsstyrelsens förslag, att för styrelsens sjukvårdsbyrå måtte å extra stat uppföras 4 sekreterartjänster i lönegraden B 24 eller eventuellt 1 sekreterare i lönegraden B 26 och 3 i lönegraden B 24. Någon befattning som byrådirektör torde enligt nämnden icke vara erforderlig å denna

byrå, enär byråchefen torde hava möjlighet att övervaka och leda handläggningen av ärendena, så att önskvärd enhetlighet åstadkommes.

Det av styrelsen framlagda förslaget om en aktuarie å extra stat i lönegraden B 21 anser sig nämnden icke böra motsätta sig.

Beträffande *personal utom byråerna och befattningshavare i lönegraden B 4 och därunder* har pensionsstyrelsen till en början framhållit, att en av expeditionsvakterna hade att fullgöra vissa särskilda i hög grad ansvarsfulla åligganden sammanhängande med hans tjänstgöring å fond- och katedralbyrån. Han hade sålunda att för pensionsförsäkringsfondens räkning uträtta ärenden till riksbanken, andra banker, postverket m. fl. penningförvaltande verk och myndigheter, därvid han omhänderhade värdehandlingar till ofta nog avsevärda belopp. På grund därav har styrelsen föreslagit, att en av expeditionsvakterna i lönegraden B 5 måtte uppflyttas till lönegraden B 7 och i personalförteckningen upptagas såsom expeditionsvakt, tillika bankbud.

I fråga om läkare, som kunna biträda styrelsen i dess arbetsuppgifter, finner styrelsen oförändrat behov föreligga.

Å styrelsens personalförteckning äro för närvarande upptagna 65 kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden B 4 och 4 skrivbiträdesbefattningar i lönegraden B 2. Av de nuvarande extra ordinarie befattningarna i dessa lönegrader äro 6 placerade i 4:e och 123 i 2:a lönegraden. Styrelsen föreslår, att de ordinarie skrivbiträdesbefattningarna måtte förändras till kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden B 4 samt att ytterligare 16 ordinarie kontorsbiträdesbefattningar måtte nyinrättas. Det sammanlagda antalet dylika befattningar skulle sålunda komma att uppgå till 85, motsvarande omkring 40 procent av styrelsens hela personal i förevarande lönegrader. I detta sammanhang vill jag nämna, att *pensionsstyrelsens kvinnliga tjänstemäns förening* i skrivelse den 17 oktober 1935 hemställt, att å styrelsens stat måtte uppföras 120 kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden B 4, dock med den jämkning, som påkallades av föreningens förslag i övrigt, samt att utöver de av styrelsen föreslagna befattningarna ytterligare 26 kanslibiträdesbefattningar i lönegraden B 7, 9 kansliskrivarebefattningar i lönegraden B 11 och 1 bokhållarbefattning i lägst lönegraden B 14 måtte inrättas.

Över framställningen har utlåtande avgivits av pensionsstyrelsen, varjämte statskontoret och lönenämnden haft att taga framställningen i övervägande i samband med prövningen av pensionsstyrelsens förslag. Sedermera har föreningen inkommit med ytterligare en skrivelse den 17 december 1935.

Jag tillåter mig att beträffande såväl föreningens skrivelser som utlåtandena i huvudsak hänvisa till handlingarna i ärendet. Jag vill allenast nämna, att pensionsstyrelsen i sitt utlåtande bland annat hemställt, att ytterligare 10 befattningar i lönegraden B 4 — alltså inalles 95 — måtte inrättas.

Statskontoret framhåller beträffande den föreslagna uppflyttningen av en expeditionsvakt, att inom ett flertal ämbetsverk åt expeditionsvakterna anförtröddes transporter av värdehandlingar i betydande omfattning, utan att

höjd löneställning därför ansetts böra ifrågakomma. Statskontoret finner därför skäl icke föreligga att för ifrågavarande befattningshavare göra avvikelse från den för tjänsteställningen vanliga lönegradsplaceringen.

I fråga om befattningshavarna i lönegraden B 4 och övriga i samband med dessa omnämnda befattningshavare uttalar statskontoret, att i vad mån förslaget i denna del borde tillmötesgåas vore beroende på en avvägning mellan olika utgiftskrav, vilken avvägning undandroge sig statskontorets bedömande.

Lönenämnden har såsom jag förut framhållit i ett sammanhang yttrat sig rörande samtliga befattningar i kansliskrivargraden och därunder.

Beträffande förslaget om uppflyttning av en av expeditivakterna till lönegraden B 7 anför lönenämnden följande.

Hos ett flertal verk och inrättningar torde regelmässigt förekomma, att expeditivakter i förekommande fall anlitas för sådana uppdrag, varom fråga vore, utan att detta ansetts böra medföra uppflyttning i högre lönegrad. Med hänsyn till konsekvenserna torde det därför icke vara tillrådligt att med den av styrelsen anförda motiveringen vidtaga den föreslagna lönegradsuppflyttningen. Skäl talade emellertid för att innehavaren av den befattning, varmed bankbudsgöromålen vore förenade, bereddes särskild gottgörelse för utförande av desamma. I sådant avseende ville nämnden förorda, att Kungl. Maj:t måtte med stöd av bestämmelserna i 31 § avlöningsreglementet bemyndiga pensionsstyrelsen att till den expeditivakt, som toges i anspråk för här avsedda göromål, utbetala en särskild gottgörelse i form av ett årligt arvode, ungefärligen motsvarande skillnaden mellan lönegraderna B 5 och B 6, eller avrundat 150 kronor.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, att pensionsstyrelsens förslag innebär, att de tre nuvarande befattningarna såsom kansliskrivare, nämligen de å fond- och katedralbyrå samt å försäkringstekniska byrå placerade, skulle uppflyttas i högre lönegrad och att 7 nya kansliskrivarbefattningar skulle inrättas. Lönenämnden har i avseende härå anfört följande.

I fråga om de befattningshavare, som enligt styrelsens förslag skulle som kansliskrivare erhålla placering i lönegraden B 11, hade lönenämnden funnit anledning till erinran endast beträffande den föreslagna uppflyttningen av ett kanslibiträde å kanslibyrån. De arbetsuppgifter, som åvilade detta biträde — att föra kortregister över styrelsens personal, att biträda aktuarien å byrå vid förandet av styrelsens matrikel, att föra liggare över till styrelsen inkomna ansökningar om anställning samt ordna och förvara desamma samt att i övrigt biträda vid ärenden rörande styrelsens personal — syntes visserligen vara något mera kvalificerade, än vad som i allmänhet ansetts böra utföras av befattningshavare i kanslibiträdesgraden men torde likväl icke vara av beskaffenhet att motivera uppflyttning av tjänsten i lönegraden B 11.

Vad anginge det av en byråchef reservationsvis framförda förslaget om uppflyttning av kanslibiträdet å försäkringstekniska byråns statistiska avdelning till kansliskrivare, ansåge lönenämnden, att goda skäl föreläge för den sålunda föreslagna lönegradsplaceringen, och ville därför icke motsätta sig en uppflyttning av tjänsten i fråga i lönegraden B 11.

Lönenämnden framhåller vidare i detta sammanhang följande.

Det hade vid nämndens behandling av olika organisationsfrågor framstått såsom ett önskemål att kunna bereda befattningshavare i biträdesgrad en löneställning, motsvarande någon av lönegraderna mellan den 7:e och den 11:e. Sålunda hade det beträffande vissa kanslibiträdesbefattningar förelagat skäl för en något förbättrad lönegradsplacering, utan att likväl tjänster-na kunnat anses tillräckligt kvalificerade för att uppflyttas till kansliskrivar-graden. Särskilt hos pensionsstyrelsen med dess stora biträdespersonal och de skiftande arbetsuppgifter, som åvilade dessa befattningshavare, syntes behov förefinnas av en dylik biträdesgrad. Därest en särskild befattning med placering exempelvis i lönegraden B 9 inrättades, skulle denna lämpligen kunna komma till användning för åtskilliga arbetsuppgifter av mera kvalificerad art. Hos pensionsstyrelsen syntes behov av mera kvalificerad biträdespersonal kunna tillgodoses genom uppförande å stat av 7 dylika tjänster, därav fyra avsedda för statistiska byrån, två för kanslibyrån och en för gransknings- och besvärbyråerna.

I anslutning härtill har lönenämnden därför förordat inrättande av 7 nya befattningar med placering i lönegraden B 9. Vad beteckningen av ifråga-varande tjänster angår, har lönenämnden ansett att benämningen kontorist borde komma till användning, i likhet med vad som skett beträffande en i ifrågavarande lönegrad placerad befattning vid statens biografbyrå. En ledamot har i avgiven reservation framhållit, att de nya ordinarie befattningarna i lönegraden B 9 borde benämnas kontorskrivare.

Lönenämnden förordar därjämte, att i lönegraden B 7 måtte uppföras sammanlagt 25 kanslibiträdesbefattningar samt att någon höjning måtte vidtagas av det av pensionsstyrelsen föreslagna antalet kontorsbiträdesbefattningar.

Nämnden uttalar vidare, att nämnden icke hade något att erinra mot styrelsens förslag, att ordinarie biträdestjänster i lönegraden B 2 icke längre skulle vara uppförda å styrelsens stat. Det behov, som förefunnes av tjänster i nämnda lönegrad, torde lämpligen böra tillgodoses med befattningshavare i extra ordinarie anställning.

Reservationsvis har beträffande indragningen av skrivbiträdesbefattningarna hos styrelsen en ledamot framhållit, att skrivbiträdesgradens avveckling borde genomföras samtidigt vid alla statens verk, om befattningen numera ansåges överflödigt på grund av att rekryteringen till de kvinnliga statstjänsterna i regel skedde bland den kvinnliga ungdom, som hade större teoretiska kvalifikationer än vanlig folkskolutbildning.

En annan ledamot har reservationsvis yrkat, att å pensionsstyrelsens stat måtte uppföras, förutom de av nämnden föreslagna 7 tjänsterna i lönegraden B 9, 170 biträdesbefattningar, varav 40 borde hänföras till lönegraden B 7 och 130 till lönegraden B 4, vartill skulle komma ett 50-tal icke-ordinarie befattningar, lämpligt fördelade å lönegraderna B 4 och B 2.

Den nya organisationen nödvändiggör vissa *övergångsarrangemang*. I avseende härå har *pensionsstyrelsen*, som utgått från att organisationen skulle träda i tillämpning från och med nästa budgetår, uttalat, att för vissa nuvarande ordinarie befattningshavare hos styrelsen föreslagen upp-

flyttning i lönegrad närmast borde betraktas som en rättelse av en tidigare mindre riktig värdesättning av tjänsten samt att till följd därav såväl innehavande fullmakt eller konstitutorial skulle få gälla även för den till högre grad uppflyttade tjänsten som ock att i fråga om löneklassplacering borde få så anses, som om vederbörande befattningshavare under hela den tid, befattningen innehafte, varit placerad i den högre lönegraden. Nu avsedda befattningar vore enligt styrelsen de som innehades av förste aktuarien å statistiska byrån, sekreteraren å kanslibyrån, sekreteraren och ombudsmannen å fond- och kameralbyrån, de två kansliskrivarna å sistnämnda byrå och kansliskrivaren å försäkringstekniska byrån.

Statskontoret har beträffande ifrågavarande spörsmål anfört följande.

I sitt utlåtande den 9 november 1923 angående uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden, hade allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit, hurusom med tillämpning av nämndens förslag om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster fråga uppstode, vad själva övergången beträffade, huruvida antingen innehavande fullmakt (eller konstitutorial) skulle gälla även för den till högre lönegrad uppflyttade tjänsten eller om denna tjänst borde i vanlig ordning sökas och tillsättas. Då den ifrågavarande uppflyttningen i lönegrad av omhandlade tjänster närmast syntes få betraktas såsom innebärande en rättelse av en tidigare mindre riktig uppskattning av tjänsternas valör, hade det förra förfaringssättet syntts lönenämnden böra i regel tillämpas och sålunde innehavande fullmakt (eller konstitutorial) jämväl böra gälla å den till högre lönegrad hänfödda tjänsten.

Lönenämnden hade även upptagit frågan om de i högre lönegrad uppflyttade tjänstemännens placering i löneklass vid övergången. I fråga om dylik placering av tjänsteman, vilkens fullmakt (eller konstitutorial) förklarats skola gälla jämväl å till högre lönegrad uppflyttad tjänst, hade lönenämnden ansett böra medgivas, att vid bestämmandet av den löneklass, han skulle i den högre lönegraden tillhöra, det finge så anses, som om befattningen redan vid tjänstemannens tillträde till densamma tillhört vederbörande högre lönegrad; dock att, därest tjänstemannen därvid icke skulle vid övergången placeras i högre löneklass än den han förut tillhörde, han i allt fall måtte uppflyttas till närmast högre löneklass.

Mot lönenämndens förslag hade departementschefen icke något att erinra. Jämväl riksdagen intog samma ståndpunkt.

Statskontoret ville vidare erinra, att allmänna civilförvaltningens lönenämnd i sitt den 27 september 1924 avgivna förnyade utlåtande angående uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden hos armé- och marinförvaltningarna m. fl. verk, på anförda skäl hemställt, att sekreterarna å pensionsstyrelsens kanslibyrå samt fond- och kameralbyrå ävensom förste aktuarierna å försäkringstekniska byrån och statistiska byrån, vilka befattningar i 1921 års avlöningsreglemente placerats i lönegraden B 15 (nuvarande B 24), skulle hänföras till lönegraden B 16 (nuvarande B 26). På grund av då pågående utredning rörande socialförsäkringens framtida organisation hade departementschefen emellertid ansett sig för det dåvarande icke kunna framlägga något förslag om uppflyttning i högre lönegrad av ifrågavarande tjänster.

På grund av vad i detta ärende förekommit, ansåge statskontoret skäl tala för att, därest framställningen om lönegradsuppflyttning för ifrågavarande sekreterare och förste aktuarie bifölles, innehavande fullmakt borde gälla

även för den högre tjänsten och att det i fråga om löneklassplacering finge så anses, som om vederbörande under hela den tid, befattningen innehafts, varit placerad i den högre lönegraden.

Vidkommande härefter styrelsens framställning om beredande av enahanda förman åt de två kansliskrivarna å fond- och kameralbyrån samt kansliskrivaren å försäkringstekniska byrån ansåge statskontoret sådan förman böra tillkomma även ifrågavarande befattningshavare, under förutsättning att uppflyttningen i den högre löneställningen närmast vore att betrakta såsom innebärande en rättelse av en tidigare mindre riktig uppskattning av tjänstens värde.

Lönenämnden erinrar, att vid den av 1925 års riksdag vidtagna uppflyttningen till lönegraden B 26 av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden, i flertalet fall medgivits, att innehavande fullmakt finge gälla även för den till högre lönegrad uppflyttade tjänsten, men att i andra fall de nya tjänsterna i vanlig ordning fått sökas och tillsättas. Enligt lönenämndens mening syntes det beträffande här avsedda tjänster vid pensionsstyrelsen vara lämpligt, att Kungl. Maj:t, sedan riksdagen fattat beslut i ärendet, efter prövning i varje särskilt fall fattade beslut såväl beträffande ansökningsförfarandet som ock i fråga om vederbörandes löneklassplacering efter uppflyttningen. Lönenämnden har därför förordnat, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som må påkallas av ett blivande beslut rörande uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster hos styrelsen.

Vid min anmälan föregående år av förslag till lag om folkpensionering m. m. (prop. nr 217) framhöll jag beträffande pensionsstyrelsens inre organisation Departementschefen. bland annat, att, såsom pensionsförsäkringskommittén uppmärksammat, den ifrågasatta omläggningen av försäkringen otvivelaktigt komme att ställa stora krav på pensionsstyrelsen och att det torde bliva nödvändigt att, innan förslaget trädde i kraft, upptaga spørsmålet om organisatoriska åtgärder för att möta den väntade ökningen av arbetsbördan. Detta spørsmål syntes emellertid kunna överblickas, först sedan statsmakterna tagit ställning till den grundläggande frågan om förändring av själva pensionsreglerna. I anslutning här till och med utgångspunkt från kommitténs betänkande i denna del har styrelsen, såsom av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, avgivit förslag till organisationsändringar inom styrelsen.

Vad då först angår pensionsstyrelsens *allmänna organisation*, är att märka, att styrelsens förslag liksom pensionsförsäkringskommitténs förutsätter, att den nuvarande, i viss mån provisoriska anordningen beträffande prövningen av pensionsärendena skulle ersättas med en fastare organisation. Under det att granskningsarbetet alltsedan pensionsförsäkringens tillkomst måst till övervägande del anförtros åt såsom tillfälliga ledamöter förordnade lägre tjänstemän inom styrelsen och personer utom denna, skulle sålunda ökat antal befattningar för ändamålet uppföras på styrelsens stat. Härutöver innebär styrelsens förevarande förslag icke någon rubbning av själva organisationsformen. Såväl statskontoret som lönenämnden hava i

sina utlåtanden över förslaget ifrågasatt behovet av en mer eller mindre genomgripande utredning rörande organisationen. Lönenämnden har härvid förordat anlitande av särskild organisationsexpertis.

Även jag är av den uppfattningen, att pensionsstyrelsens organisation i sin helhet i förevarande sammanhang bör överses. Då emellertid denna organisationsfråga vid flera tillfällen varit föremål för utredning, har det förefallit mig möjligt att på grundval av det material, som sålunda förebegrats, och med ledning av de riktlinjer, vilka lönenämnden i sitt yttrande uppdragit, utan en ny tidsödande och kostsam utredning gå frågan in på livet. Under samarbete med styrelsen har jag därför från sagda utgångspunkter underkastat ärendet en ingående undersökning. Jag har härvid bibragt den övertygelsen, att det nuvarande byråantalet kan avsevärt nedbringas, utan att en organisationsändring i denna riktning behöver lända styrelsens verksamhet till förfång. En oeftergivlig förutsättning härför är dock, att de förhållandevis stora byråer, som genom en dylik omläggning tillskapas, förfoga över nödigt antal befattningar i sådan löneställning, att för dem kunna påräknas tjänstemän, som lämpa sig såsom arbetsledare och något så när fast knyts till dessa arbetsuppgifter.

De förändringar i byråindelningen, som jag under angivna förutsättning anser mig böra förorda, äro sammanslagning av de nuvarande tre gransknings- och besvärbyråerna till en enda byrå samt försäkringstekniska och statistiska byråernas förenande till en försäkringsbyrå, d. v. s. en minskning av byråantalet från åtta till fem.

Vad angår den av lönenämnden framkastade tanken på kanslibyråns sammanförande med fond- och kamerallbyrå, har den verkställda utredningen givit vid handen, att en sådan ordning icke är praktiskt genomförbar. Även om de till sistnämnda byrå hörande kamerala ärendena kunna anses i viss mån besläktade med en del av kanslibyråns arbetsuppgifter, synes det mig ligga i öppen dag, att de kvalifikationer, som måste fordras av chefen för fond- och kamerallbyrå med hänsyn till denna byrås huvuduppgift (fondförvaltningen), äro av helt annat slag än dem, som krävas av en kanslibyråchef. Att märka är också, att styrelsens kanslibyrå — förutom handhavandet av styrelsens egen stora administration — jämväl har att handlägga administrativa ärenden berörande styrelsens ombud och de kommunala pensionsnämnderna. Med anledning av vad lönenämnden antytt beträffande möjligheten att minska kanslibyråns arbetsområde genom förflyttning av registeravdelningen till granskningsbyråerna, vill jag framhålla, att nämnda avdelning direkt samarbetar med flera av styrelsens byråer, däribland kanslibyrån. Den arbetsbesparing, som för denna byrå skulle ernås genom registeravdelningens förflyttning, är för övrigt icke av den betydelse, att den kan motivera en dylik åtgärd. Å andra sidan skulle granskningsbyrå genom avdelningens ditförläggande belastas med en, låt vara ringa, del för byråns verksamhet i övrigt främmande göromål. Vad slutligen angår den påverkan, den av pensionsförsäkringskommittén ifrågasatta omläggningen av den sjukvårdande verksamheten skulle öva på omhandlade organisationsfråga,

må framhållas att — frånsett ovissheten om och när en dylik reform kan komma till stånd — icke heller den skulle bliva av nämnvärd betydelse i förevarande avseende.

Jag övergår härefter till att behandla sammansättningen av de byråer, å vilka styrelsen med tillämpning av de angivna principerna skulle arbeta.

I fråga om *kanslibyrån* påkallar jag icke några ändringar av nuvarande förhållanden beträffande befattningshavarna i lönegrad högre än B 20. Personaluppsättningen skulle utgöras av 1 byråchef i lönegraden B 30, 1 sekreterare i lönegraden B 24 och 2 aktuarier i lönegraden B 21. Jag har sålunda i överensstämmelse med den av statskontoret och lönenämnden intagna ståndpunkten icke funnit tillräckliga skäl föreligga att tillstyrka den av pensionsstyrelsen påyrkade uppflyttningen av sekreterartjänsten till lönegraden B 26. Vad biträdespersonalen beträffar, har lönenämnden föreslagit inrättande av 2 kontoristbefattningar i lönegraden B 9. För egen del anser jag det för denna byrå tillräckligt med en sådan befattning, avsedd för den av pensionsstyrelsen till uppflyttning såsom kansliskrivare föreslagna befattningshavaren. Därutöver erfordras 3 kanslibiträden i lönegraden B 7 (2 å registeravdelningen och 1 å byrån i övrigt), innebärande att ett extra ordinarie kanslibitråde uppföres å ordinarie stat och ytterligare en ny sådan befattning inrättas.

Till frågan om övrig biträdespersonal i ordinarie ställning återkommer jag senare i ett sammanhang beträffande ämbetsverket i dess helhet.

Vad *fond- och katedralbyrån* beträffar, anser jag mig, efter överbägande av vad i ärendet förekommit, icke för de uppgifter, som tillkomma innehavaren av befattningen såsom sekreterare och ombudsman (för närvarande placerad i lönegraden B 24), böra avse befattning i högre lönegrad än statskontoret och lönenämnden förordat, d. v. s. B 26. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande de högre befattningarna, skulle alltså å byrån finnas 1 byråchef i lönegraden B 30, 1 sekreterare och ombudsman i lönegraden B 26 och 1 aktuarie i lönegraden B 21. Vad angår nuvarande 2 kansliskrivartjänster, har pensionsstyrelsen föreslagit, att den ena skulle förändras till en förste bokhållartjänst i lönegraden B 18. Lika med lönenämnden finner jag en förändring av denna tjänst motiverad så till vida, att den bör upptagas såsom bokhållare i lönegraden B 17. Under den av lönenämnden angivna förutsättningen att uppgörandet av avlöningslistor kommer att åligga befattningshavaren, vill jag icke motsätta mig förslaget att ombilda den andra kansliskrivartjänsten till kassörstjänst i lönegraden B 14, varvid dock nu utgående felräkningspenningar å 400 kronor skola bortfalla. Förslag föreligger vidare i detta sammanhang från styrelsen att å ordinarie stat upptaga en befattning såsom materialförvaltare i lönegraden B 15. En dylik löneställning har emellertid mött motstånd från såväl statskontoret som lönenämnden. Vid prövning av frågan med hänsyn till föreliggande arbetsuppgifter och med beaktande jämväl av motsvarande förhållanden inom riksförsäkringsanstalten, har den av lönenämnden föreslagna placeringen i löne-

graden B 13 synts mig väl avvägd. Jag vill alltså förordade förslaget med denna jämkning.

I övrigt skulle för byrån beräknas 2 kanslibiträden, varigenom antalet sådana tjänster skulle komma att ökas med 1.

Såsom jag förut framhållit, skulle granskningen av pensionsärenden och av besvär i sådana ärenden enligt den av mig förordade organisationen förläggas till en enda *gransknings- och besvärbyrå*. Chefens för denna byrå huvudsakliga uppgift blir då att leda och övervaka granskningsarbetet samt verka för en enhetlig behandling av pensionsfrågorna. För sistnämnda ändamål torde han bland annat böra delta i prövningen av ärenden av principiell natur, liksom av ärenden, i vilka olika meningar yppas bland de eljest beslutande eller vilka överhuvud avse tveksamma fall.

Däremot lär det icke bliva möjligt för byråchefen att vid sidan av dessa arbetsuppgifter så följa de lokala ombudens och pensionsnämndernas verksamhet, som den nuvarande anordningen med 3 byråchefer medgivit. Sistnämnda för granskningsarbetets rätta handhavande viktiga uppgifter måste därför väsentligen anförtros åt andra. I detta hänseende anser jag lika med lönenämnden lämpligt att avse en byrådirektör i lönegraden B 28 såsom chef för envar av de nuvarande tre grupper, till vilka rikets pensionsdistrikt vid granskningsarbetets organiserande i pensionsstyrelsen hänförts. Förutom att biträda byråchefen i övrigt skulle dessa gruppchefar således hava att under byråchefens inseende övervaka envar sin grupps arbete ävensom själva handlägga pensionsärenden.

För handläggning av dylika ärenden skulle vidare enligt samtliga föreliggande förslag inrättas vissa befattningar, om vilkas lönegradsplacering dock, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, delade meningar kommit till uttryck. Pensionsförsäkringskommittén och pensionsstyrelsen hava ansett en placering i lägst lönegraden B 26 vara väl motiverad. Statskontoret uttalar, att befattningshavarna böra med lämplig fördelning inordnas i lönegraderna B 24 och B 21. Lönenämnden slutligen anser arbetsuppgifterna icke motivera en placering i högre lönegrad än B 24, men tillfogar, att, om det ur rekryterings- och beföringssynpunkt skulle finnas nödvändigt att hänföra någon eller några av befattningshavarna till högre lönegrad, högst lönegraden B 26 därvid borde ifrågakomma.

För egen del vill jag till undanröjande av allt missförstånd beträffande ifrågavarande tjänstemäns arbetsuppgifter påpeka, att dessa icke kunna jämföras med vanligt revisionsarbete. En var av dessa tjänstemän skall i det vida övervägande antalet fall hava att på egen hand besluta, huruvida och efter vilka grunder tilläggspension (invalidunderstöd) skall utgå till den sökande. Endast då det gäller besvär- och återförvisningsärenden föreskriver lagen, att två skola delta i beslutet. Härtill kommer, att pensionsstyrelsen — det vill alltså säga den eller de å dess vägnar beslutande tjänstemännen — praktiskt taget är sista instans i ärendet. Överklagande får nämligen endast ske av justitiekanslern och efter dennes medgivande av kom-

mun, pensionsnämndsordförande och styrelsens ombud. Icke heller lär det vara möjligt att alltefter ärendenas enklare eller mera invecklade beskaffenhet anförtro handläggningen åt olika kvalificerade tjänstemän. En dylik uppdelning av ärendena låter sig ej göra utan en så gott som fullständig genomgång av dem och skulle alltså leda till dubbelarbete och tidsutdräkt vid ärendenas prövning. Just med hänsyn till arbetsuppgifternas beskaffenhet borde följaktligen för dem avses tjänstemän i lägst lönegraden B 26.

I betraktande av de anordningar, som vid andra nyorganisationer träffats i motsvarande avseende, vill jag emellertid förorda, att de för ändamålet avsedda befattningarna fördelas på lönegraderna B 26 och B 24. Med lönenämnden är jag ense om att någon särskild ledamotsersättning icke bör utgå till de tjänstemän i lönegraderna B 28, B 26 eller B 24, som handlägga pensionsärenden. Utan vidare torde detta bliva tydligt, om man betecknar befattningarna såsom »byrådirektör och biträdande ledamot», respektive »sekreterare och biträdande ledamot».

Vad angår storleken av granskningsbyråns behov av befattningshavare i lönegraderna B 26 och B 24, anser jag mig, med utgångspunkt från det av pensionsstyrelsen beräknade minimiantalet befattningshavare för granskningsarbetet, böra i likhet med lönenämnden förorda, att sammanlagt 8 befattningar i nämnda lönegrader avses för detta arbete. Jag finner icke heller något att erinra mot nämndens förslag, att dessa befattningar fördelas med 3 i lönegraden B 26 och 5 i lönegraden B 24.

Härutöver kräves en befattningshavare såsom föreståndare för granskningsbyråns sekretariat. Pensionsstyrelsen har ansett, att denna befattning bör placeras i lönegraden B 26. Statskontoret åter har motsatt sig befattningens placering i högre lönegrad än B 24, och lönenämnden har uttalat tvekan rörande den föreslagna löneställningen. Redan med de uppgifter, som för närvarande åvila sekretariatet, kunna skäl anföras för den högre placeringen. Härtill kommer, att den efterkontroll, som styrelsen redan nu bedriver och vars utveckling och effektivisering måste tillmätas den största betydelse, lämpligen synes kunna samordnas med sekretariatets nuvarande uppgifter, i vilket fall sekretariatets föreståndare även bör fullgöra härav föranlett ledamotsarbete. Jag tvekar därför icke att tillstyrka ifrågavarande befattnings hänförande till lönegraden B 26. Den nu förordade omläggningen av efterkontrollen synes även motivera, att till föreståndarens biträde avses förutom den tjänsteman i lönegraden B 21, som ansetts erforderlig till hjälp med de nuvarande sekretariatsgöromålen, ytterligare 2 tjänstemän i samma lönegrad för deltagande i efterkontrollarbetet. Samtliga nu nämnda befattningshavare i B 21 synas kunna benämnas aktuarier. Jämte erforderlig extra ordinarie personal böra de utgöra en rekryteringskälla för ledamotsbefattningarna.

Vid denna beräkning av personalbehovet har jag förutsatt, att anordningen med tillfälliga ledamöter utanför styrelsen skulle försvinna, sedan arbetet å byrån antagit normal omfattning. Under år 1937 och första delen av 1938

torde det emellertid, med hänsyn till den förutsebara starka anhopningen av pensionsärenden, icke kunna undgås, att denna onekligen mindre tillfredsställande form för ärendenas handläggning fortfarande anlitas. I den mån under tiden därefter det beräknade minimiantalet för granskningsarbetet avsedda befattningshavare vid eljest inträffande särskild belastning av byrån visar sig otillräckligt, åsyftar jag, att aktuarier och amanuenser skola kunna helt fylla förefintligt behov av biträdande ledamöter. Härvid bör vikariatsersättning beräknas i enlighet med gällande bestämmelser i fråga om vikarie för befattningshavare i lönegraden B 24.

Vidkommande därefter behovet av biträdesbefattningar å ordinarie stat erfordras i fortsättningen liksom hittills 2 sådana i högre lönegrad än B 4. Lönenämnden har förordat en av dessa befattningars hänförande till lönegraden B 9. För egen del finner jag ej skäl att för någon av dem föreslå högre lönegrad än för närvarande gäller, d. v. s. B 7.

Enligt vad jag i det föregående angivit, skulle en byrå, förslagsvis betecknad *försäkringsbyrån*, bildas genom sammanslagning av de nuvarande försäkringstekniska och statistiska byråerna. Dessa byråers ställande under en gemensam chef nödvändiggör uppenbarligen en del förändringar med avseende å den underlydande personalen. Först och främst föranleder omläggningen ökade krav på det försäkringsmatematiska biträde, som utgöres av förste aktuarien på nuvarande försäkringstekniska byrån. Att denna befattning, som nu tillhör lönegraden B 24 men — oberoende av organisationsändringen — av pensionsstyrelsen utan erinran från lönenämnden föreslagits uppflyttad till lönegraden B 26, beredes sistnämnda högre lönegradsplacering synes mig till fullo motiverat. Däremot torde i övrigt ingen ändring påkallas beträffande de högre befattningarna — 3 aktuarier — å den försäkringstekniska avdelningen.

Den nuvarande statistiska byrån är utrustad med — förutom en byråchef — bland andra en förste aktuarie och en sekreterare, båda i lönegraden B 24. Sekreterarbefattningen föreslås nu till indragning. Vid byråns sammanslagning med den försäkringstekniska torde man beträffande förste aktuarier och aktuarier kunna räkna med samma antal, som pensionsförsäkringskommittén och pensionsstyrelsen från sina utgångspunkter föreslagit. Med hänsyn till de ökade krav, som vid den av mig förordade organisationsändringen givetvis måste ställas på förste aktuarierna, synas dessa böra hänföras till lönegraden B 26.

Av den högre biträdespersonalen finnas å de nuvarande byråerna: 1 kansli-skrivare (försäkringstekniska byrån) samt 13 kanslibitråden (6 å försäkringstekniska och 7 å statistiska byrån). Enligt pensionsstyrelsens framställning borde *dels* kansli-skrivarbefattningen ändras till en bokhållartjänst i lönegraden B 14, *dels* 6 nya kansli-skrivarbefattningar inrättas, *dels* ock antalet kanslibitrådesbefattningar bestämmas till 12. En reservant inom styrelsen har härutöver påyrkat *dels* förändring av 1 kanslibitrådestjänst till kansli-skrivartjänst, *dels* ock inrättande av 4 nya kanslibitrådestjänster. Med hänsyn till vad av statskontoret och lönenämnden anförts, kan jag icke förorda

den ifrågasatta ombildningen av kansliskrivartjänsten till en bokhållartjänst. Ej heller finner jag tillräckliga skäl förebragta för upptagande av nya kansliskrivartjänster. I huvudsaklig anslutning till lönenämndens förslag vill jag i stället förorda, att 6 kanslibiträdesbefattningar ersättas med befattningar såsom kontorister i lönegraden B 9. Antalet kanslibiträden synes emellertid icke kunna minskas utan bör på grundval av pensionsstyrelsens förslag och med beaktande i viss mån jämväl av vad reservanten inom styrelsen anfört upptagas till 13.

Vad slutligen beträffar *sjukvårdsbyrån*, upptagas för densamma å den nuvarande staten 1 byråchef i lönegraden B 30, 1 sekreterare i lönegraden B 24 och 4 aktuarier i lönegraden B 21, vilka sistnämnda tjänster dock samtliga äro vakanta. I anslutning till vad pensionsstyrelsen framhållit, har lönenämnden — liksom för övrigt statskontoret — erinrat om det svävande läge, vari frågan om styrelsens sjukvårdande verksamhet befinner sig. Med hänsyn härtill avser jag icke nu att skrida till en slutlig reglering av denna byrås organisation. Jag anser det dock oundgängligt att beräkna viss personal å extra stat vid sidan av de nuvarande byråchefs- och sekreterartjänsterna. Å extra stat skulle, i huvudsaklig anslutning till lönenämndens förslag, komma 1 sekreterare och biträdande ledamot i lönegraden B 26, 3 sekreterare och biträdande ledamöter i lönegraden B 24 samt 1 aktuarie i lönegraden B 21. I samband härmed bör den nuvarande sekreterarbefattningen å byrån upptagas såsom sekreterare och biträdande ledamot. Av högre biträdestjänster räknar jag med de båda ordinarie kanslibiträden, som nu äro anställda å byrån.

Beträffande *personal utom byråerna* har styrelsen, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, föreslagit, att en av styrelsens expeditionsvakter måtte på grund av sina ansvarsfulla tjänstuppgifter uppflyttas i lönegraden B 7. Med hänsyn till de konsekvenser, som av lönenämnden och statskontoret åberopats såsom skäl häremot, kan jag icke förorda förslaget i denna form. Däremot synes det mig, på sätt lönenämnden uttalat, i detta ganska säregna fall skäligt, att åt befattningshavaren tillerkännes särskild gottgörelse med ett belopp av 150 kronor årligen för tjänstgöringen såsom bankbud.

I fråga om *biträdespersonalen i de lägsta lönegraderna* hävdar pensionsstyrelsen dels att skrivbiträdesbefattningar i lönegraden B 2 ej längre böra förekomma, dels ock att antalet kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden B 4 å ordinarie stat bör väsentligt ökas. Såsom jag förut framhållit, gör styrelsen i sitt ursprungliga förslag gällande, att i personalförteckningen böra upptagas 85 kontorsbiträdestjänster mot för närvarande 65. Då emellertid samtidigt 4 tjänster i lönegraden B 2 skulle försvinna, innebär förslaget en nettoökning med 16 tjänster i dessa båda lönegrader. På grund av den av mig förut omnämnda framställningen från de kvinnliga tjänstemännens förening har styrelsen sedermera under viss förutsättning modifierat sitt förslag dithän, att det tidigare angivna antalet skulle ökas med förslagsvis 10 tjänster. Stats-

kontoret har, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, uttalat, att i vad mån förslaget i denna del borde tillmötesgåas vore beroende av en avvägning mellan olika utgiftskrav, vilken avvägning undandroge sig statskontorets bedömande. Lönenämnden åter har tillstyrkt, att någon höjning måtte vidtagas även av det av styrelsen sist föreslagna antalet kontorsbiträdestjänster.

Även om skäl kunna anföras för den av pensionsstyrelsen föreslagna åtgärden, måste jag hysa betänkligheter emot att i detta sammanhang fastslå en ny princip för den kvinnliga biträdespersonalens löneplacering. Skrivbiträden finnas för närvarande uppförda å ordinarie stat i ett flertal ämbetsverk, och frågan om denna biträdesgrads försvinnande torde därför böra prövas samtidigt för statsförvaltningen i dess helhet. Därtill kommer, att, på sätt en reservant inom lönenämnden erinrat, jämväl frågan huruvida motsvarande löneplacering bör bibehållas för icke-ordinarie befattningshavare därmed aktualiseras. För min del är jag emellertid sinnad att nu förorda inrättandet av ett något större antal kontorsbiträdestjänster än styrelsen ursprungligen påkallat. Styrelsen har för närvarande anställda icke mindre än 129 extra ordinarie befattningshavare i 4:e och 2:a lönegraderna. Av dessa hava, efter vad jag inhämtat, 34 en anställningstid överstigande 15 år. Det synes mig billigt att möjligheter nu beredas för dessa att vinna ordinarie anställning. För närvarande upptager styrelsens personalförteckning 92 befattningar av biträdeskaraktär, därav 23 i lönegraderna B 11 och B 7, 65 i lönegraden B 4 och 4 i lönegraden B 2. Enligt mitt i det föregående framställda förslag skulle av sådana befattningar inom lönegraderna B 17—B 7 finnas 32, alltså en ökning med 9. Inrättas nu ytterligare 25 befattningar i lönegraden B 4 under bibehållande av det nuvarande antalet i lönegraden B 2, skulle det angivna syftet uppnås. Jag anser mig alltså böra förorda, att antalet kontorsbiträdestjänster fastställs till 90, vilket är 5, eller om hänsyn jämväl tages till de kvarstående befattningarna i lönegraden B 2, 9 flera än styrelsen i sitt ursprungliga förslag upptagit.

Den av mig föreslagna organisationen synes lämpligen böra träda i kraft samtidigt med genomförandet av folkpensioneringsreformen, alltså den 1 januari 1937. I samband därmed bliva vissa *ö v e r g å n g s a n o r d n i n g a r* erforderliga.

Uppenbarligen böra gransknings- och besvärbyråerna från och med sagda dag sammanslös. På grund av inträffande ledighet genom pensionering minskas vid nämnda tidpunkt antalet byråchefer i styrelsen med 1. I avvaktan på vakans å annan byråchefsbefattning bör en av de nya byrådirektörstjänsterna hållas obesatt och en byråchefstjänst uppföras å övergångsstat. Sammanslagningen av statistiska och försäkringstekniska byråerna torde böra anstå till den tidpunkt, då vakans inträffar å någon av de för dessa byråer avsedda byråchefsbefattningarna. Byråchefen å statistiska byrån inträder i pensionsåldern under år 1937. Om tidpunkten för sammanslagningen torde Kungl. Maj:t böra äga meddela beslut. Intill dess denna sker, torde en av förste aktuarietjänsterna böra hållas obesatt, och vederbörande byråchefsbefattning uppföras å övergångsstat.

På sätt pensionsstyrelsen förutsatt, torde omorganisationen nödvändig-göra, att, utöver nyssnämnda byråchefsbefattningar, vissa andra tjänster upptagas å övergångsstat. Jag återkommer härtill vid anslagsberäkningen för nästa budgetår.

Slutligen har jag i detta sammanhang att uppmärksamma den av styrelsen berörda frågan om tillgodoräknande för löneklassplacering av tidigare tjänstgöring för vissa av de befattningshavare, vilkas tjänster nu äro föremål för reglering. Enligt det av mig framställda förslaget skulle sådant tillgodoräknande kunna tänkas ifrågakomma beträffande högst 4 befattningar. Jag anser mig icke hava anledning att nu taga slutlig ställning härutinnan. Därest riksdagen icke däremot framställer någon erinran, torde å Kungl. Maj:t få ankomma att i nu berörda avseende meddela de övergångsbestämmelser, som må finnas påkallade.

Innan jag går att framlägga beräkningar rörande den föreslagna organi-sationens kostnader, anser jag mig böra meddela en *sammansättning* av den ordinarie personalorganisation, som — med bortseende från över-gångsstaten — skulle komma att gälla från och med den 1 januari 1937. Därvid har det synts mig lämpligt att i första hand jämföra det av styrelsen föreslagna och det av mig förordade antalet ordinarie tjänster i olika löne-ställningar. Denna jämförelse gestaltar sig på följande sätt.

	Pensionsstyrelsen	Departementschefen
Generaldirektör	1	1
Byråchefer (B 30)	8	5
Byrådirektörer och biträdande ledamöter (B 28)	3	3
Ombudsman (B 28)	1	—
Sekreterare och biträdande ledamöter (B 26) ..	8	4
» » ombudsman (B 26).....	—	1
Förste aktuarier (B 26)	3	3
Sekreterare och biträdande ledamöter (B 24) ..	—	6
» (B 24)	1	1
Aktuarier (B 21)	11	11
Förste bokhållare (B 18)	1	—
Bokhållare (B 17)	—	1
Materialförvaltare (B 15).....	1	—
» (B 13).....	—	1
Kassör (B 14)	1	1
Bokhållare (B 14)	1	—
Kansliskrivare (B 11)	7	1
Kontorister (B 9)	—	7
Förste expeditionsvakt (B 7)	2	1
Kanslibiträden (B 7).....	21	22
Expeditionsvakter (B 5)	3	4
Kontorsbiträden (B 4)	85 å 95	90
Skrivbiträden (B 2)	—	4

Jag anser mig jämväl böra anställa en jämförelse mellan den nuvarande personalstaten, pensionsstyrelsens förslag och den av mig förordade organi-sationen, därvid jag för översiktlighetens skull sammanför befattningsha-

varna tillhörande avlöningsreglementets avdelning B i tre grupper, en omfattande lönegraderna 21—30, en lönegraderna 5—20 och en lönegraderna 2—4.

	Chef	B 21—30	B 5—20	B 2—4	Summa
Nuvarande organisation	1	40	28	69	138
Pensionsstyrelsens förslag	1	35	37	85 å 95	158 å 168
Departementschefens »	1	34	38	94	167

Gör jag vidare en jämförelse med vad lönenämnden må anses hava tillstyrkt, innebär mitt förslag:

1) beträffande befattningar i lönegraderna B 21—30¹:

ingen förändring av antalet, men den av efterkontrollens förläggande till granskningsbyråns sekretariat samt försäkringstekniska och statistiska byråernas sammanslagning motiverade avvikelsen, att 3 befattningar, för vilka lönenämnden förordat lönegraden B 24, av mig hänförs till B 26;

2) beträffande befattningar i lönegraderna B 5—20:

en minskning av antalet med 5 och därjämte en sänkning av 2 befattningar från lönegraden B 11 till B 9; samt

3) beträffande befattningar i lönegraderna B 2—4:

en med hänsyn till den allmänna formuleringen av lönenämndens ståndpunkt i denna del icke till siffran bestämbar minskning av antalet.

Av vad nu anförts torde framgå, att jag vid avvägningen av ordinarie personalbehov och befattningshavarnas placering i lönegrader framgått med erforderlig varsamhet. Även i jämförelse med nuvarande organisation lär den föreslagna icke kunna betecknas såsom alltför vid i förhållande till de föreliggande uppgifterna. Det totala antalet ordinarie befattningshavare enligt mitt förslag sammanfaller nämligen, om befattningshavarna i lönegraderna B 4 och B 2 lämnas å sido, nära med det nuvarande. Och vad sistnämnda befattningshavare beträffar, förutsättes alltjämt tillgång till ett så betydande antal icke-ordinarie befattningshavare i motsvarande löneställning, att den föreslagna ökningen icke kan vara ägnad att ingiva betänkligheter.

Anslagsberäkningen.

Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för pensionsstyrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> kronor	643,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	54,700

¹ Härvid har hänsyn icke tagits till den av lönenämnden ifrågasatta utredningen rörande kanslibyråns sammanförande med fond- och kameralbyrån.

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	264,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	»	24,000 kronor 288,000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	29,000
		<hr/>
	Summa förslagsanslag	kronor 1,015,300.

Därjämte har Kungl. Maj:t förklarat, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	kronor	1,000
Ersättning till de av Kungl. Maj:t förordnade sakkunniga hos styrelsen, förslagsvis	»	1,000
Ersättning till tillfälliga ledamöter tillhörande styrelsens personal, förslagsvis	»	18,000
Ersättning till tillfälliga ledamöter, som ej tillhöra styrelsens personal	»	17,000
Arvode till en överläkare	»	7,200
Arvoden å 7,000 kronor resp. 3,500 kronor till två biträdande läkare, tillhopa	»	10,500
		<hr/>
	Summa kronor	54,700.

Vidare har Kungl. Maj:t i samband med fastställandet av avlöningsstaten meddelat följande särskilda bestämmelser:

1. En var av de av Kungl. Maj:t förordnade sakkunniga hos pensionsstyrelsen skall äga uppbära ersättning med femtio kronor för varje dag, vederbörande deltagar i styrelsens sammanträden.

2. Befattningshavare hos pensionsstyrelsen, vilken förordnats eller förordnas såsom tillfällig ledamot i styrelsen utan att därvid uteslutande hava att bestrida göromål, som eljest ankomma på byråchef, må uppbära, utöver lön å egen befattning, särskild ersättning med belopp, som styrelsen äger bestämma, dock under iakttagande, att ersättningen icke må uppgå till vad som enligt gällande avlöningsbestämmelser tillkommer befattningshavaren vid förordnande å byråchefsbefattning.

3. Av styrelsen förordnad tillfällig ledamot, som icke är i annan befattning anställd hos styrelsen, må tilldelas arvode med högst tjugu kronor för granskningsdag.

I skrivelse den 30 september 1935 har *pensionsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår.

Styrelsen har därvid i anslutning till det av styrelsen framlagda organisationsförslag, för vilket jag i det föregående redogjort, beräknat anslagsposterna till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, övergångsstat och extra stat till respektive 721,000, 25,000 och 45,000 kronor.

Beträffande anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har styrelsen till arvode till generaldirektörens ställföreträdare, till ersättning till de av Kungl. Maj:t förordnade sakkunniga hos styrelsen samt till arvoden till en överläkare och två biträdande läkare beräknat oförändrade belopp, eller tillhoppa 19,700 kronor.

Ersättningen till tillfälliga ledamöter tillhörande styrelsens personal torde, framhåller styrelsen, från och med budgetåret 1936/1937 böra — under förutsättning att styrelsens förslag angående personalens placering i lönegrader m. m. i huvudsak godkändes — beräknas med utgångspunkt därifrån, att vederbörande befattningshavare finge uppbära, utöver lön å egen befattning, särskild ersättning med belopp, som styrelsen ägde bestämma, dock under iakttagande att ersättningen icke finge uppgå till högre belopp än vad som enligt gällande avlöningsbestämmelser skulle tillkomma befattningshavaren vid förordnande å byrådirektörsbefattning i lönegraden B 26. Styrelsen framhåller vidare, att det givetvis icke vore möjligt att med visshet beräkna vare sig antalet eller lönegradsplaceringen för de befattningshavare i lägre lönegrad, som komme att under budgetåret stå till styrelsens förfogande för granskningsarbete. Efter en approximativ uppskattning har styrelsen emellertid räknat med en medelsförbrukning, motsvarande den genomsnittliga ersättningen till 8 befattningshavare i 18:e lönegraden med förordnande såsom tillfälliga ledamöter eller förslagsvis 8,000 kronor.

Beträffande ersättningen till tillfälliga ledamöter, som ej tillhöra styrelsens personal, har styrelsen för senare hälften av budgetåret räknat med att de för ändamålet tillgängliga arbetskrafterna utnyttjades till en grad, som motsvarade vad som under normala år brukade anses vara maximum. Kostnaderna hava med denna utgångspunkt av styrelsen uppskattats till omkring 2,500 kronor för månad eller för nämnda halvår till 15,000 kronor. Även för första hälften av budgetåret måste medelsbehovet enligt styrelsen antagas bliva något större än vad som beräknats för motsvarande tid av innevarande budgetår. Totala medelsbehovet har med hänsyn därtill upptagits till 25,000 kronor. Styrelsen har därvid utgått från att ändring i grunderna för ersättningen till dessa tillfälliga ledamöter icke skedde.

Styrelsen anför därefter i detta sammanhang följande.

För ledamotsarbete å gransknings- och besvärbyråerna samt sjukvårdsbyrån utnyttjades, förutom byråcheferna, 10 ordinarie befattningshavare (därav 3 med reducerat antal handläggningsdagar), 7 extra ordinarie befattningshavare (därav 1 med reducerat antal handläggningsdagar) samt tillfälliga ledamöter ej tillhörande styrelsens personal till ett varierande antal. Den av de sistnämnda utförda arbetsprestationen torde med hänsyn till det antal handläggningsdagar, som belöpte å det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 17,000 kronor, ungefärligen motsvara det ledamotsarbete, som utfördes av $3\frac{1}{2}$ enbart därmed sysselsatta personer. De arbetsuppgifter, som påvilade granskningsbyråernas och sjukvårdsbyråns ledamöter (utom byråcheferna), finge sålunda anses kräva en arbetsstyrka, motsvarande 19 å 20 fullt sysselsatta personer.

Enligt styrelsens förslag skulle styrelsen under budgetåret 1936/1937 för

ledamotsarbete disponera, förutom byråcheferna, dels under första halvåret 23 personers arbetskraft (9 ordinarie byrådirektörer och 4 sådana å extra stat, 6 amanuenser samt personer, ej tillhörande verkets personal, motsvarande 4 befattningshavare), dels och under andra halvåret 29 personers arbetskraft (nämnda 13 byrådirektörer, 10 amanuenser samt personer, ej tillhörande verkets personal, motsvarande 6 befattningshavare). Huruvida denna arbetskraft komme att förslå för ändamålet låte sig icke avgöra men möjligt vore att så icke bleve förhållandet. Styrelsen hade emellertid funnit sig böra räkna behovet av arbetskraft i underkant för att sedermera, därest så skulle visa sig nödvändigt, inkomma med framställning om erforderlig förstärkning av de anvisade anslagsbeloppen.

Sammanlagt har alltså anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, av styrelsen beräknats till (19,700 + 8,000 + 25,000) 52,700 kronor.

I fråga om anslagsposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal anför styrelsen följande.

Posten bleve uppenbarligen i hög grad beroende av i vad mån styrelsens förslag till personal å ordinarie och extra stat genomfördes och i vilken utsträckning hos styrelsen anställda befattningshavare erhöles tjänster å ordinarie eller extra stat. Vidare måste anslagsposten påverkas av den omedelbara och i stor utsträckning bestående ökning av styrelsens arbetsuppgifter, som föranleddes av den nya lagstiftningen. Ifrågavarande ökning kunde beräknas i viss mån inträda — och hade delvis redan inträtt — före lagstiftningens ikraftträdande, enär åtskilliga krävande förarbeten måste vidtagas. Andra omständigheter av beskaffenhet att i avsevärd mån påverka anslagspostens storlek hade berörts i styrelsens skrivelse rörande personalorganisationen. Därmed åsyftades den ur rekryteringssynpunkt nödvändiga åtgärden att anställa ett antal amanuenser å gransknings- och besvärbyråerna samt den föreslagna placeringen av en stor del av styrelsens extra ordinarie kvinnliga personal i 4:e lönegraden.

Under förutsättning att ökningen av antalet kvinnliga befattningshavare, vilka stadigvarande erfordrades, kunde begränsas till omkring 10 sådana, samt att antalet manliga befattningshavare i omkring 18:e lönegraden beräknades till 14, skulle styrelsens extra ordinarie personal under budgetåret 1936/1937 kunna uppskattas till 14 amanuenser, placerade i medeltal i 18:e lönegraden, 1 extra ordinarie befattningshavare i 13:e lönegraden, 1 maskinist i 7:e lönegraden, 3 extra ordinarie expeditivsvakter i 5:e lönegraden, 100 extra ordinarie kontorsbiträden i 4:e lönegraden och 17 extra ordinarie skrivbiträden i 2:a lönegraden.

Grundavlöningarna åt dessa befattningshavare utgjorde tillsammans 313,386 kronor eller, sedan pensionsavdrag verkställdes med 7,272 kronor, 306,114 kronor. Lades därtill grundavlöningarna för ett antal extra och tillfälliga befattningshavare, som motsvarade styrelsens dittillsvarande genomsnittliga behov av sådana, eller cirka 20,000 kronor, erhöles ett belopp av omkring 326,000 kronor. Detta belopp torde emellertid kunna reduceras med hänsyn till förordnanden å tjänster å ordinarie stat samt till andra ledigheter än semestrar. Med vilket belopp en sådan reduktion kunde verkställas torde vara vanskligt att närmare angiva. Styrelsen ansåge försiktigheten bjuda att icke beräkna detsamma högre än till 22,000 kronor.

Till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal skulle sålunda erfordras ett belopp av 304,000 kronor.

Anslagsposten till avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har av styrelsen uppskattats till förslagsvis 34,000 kronor.

Slutligen har styrelsen beräknat anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän till 70,000 kronor, därvid styrelsen beaktat, att posten med hänsyn till gällande grunder för bestämmande av provisoriskt dyrtortstillägg bort för inrevarande budgetår uppföras med 60,000 kronor.

Styrelsen har sålunda uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt (721,000 + 25,000 + 45,000 + 52,700 + 304,000 + 34,000 + 70,000) 1,251,700 kronor. Vid denna uppskattning har styrelsen emellertid icke tagit hänsyn till det förslag, styrelsen sedermera i anledning av den kvinnliga personalföreningens framställning avgivit och för vilket jag i det föregående redogjort.

Över styrelsens framställning har *statskontoret* avgivit utlåtande den 15 november 1935 och därvid allenast framhållit, att ämbetsverket icke ansåge sig böra närmare ingå på styrelsens beräkning av medelsbehovet, då detsamma självfallet vore beroende av den ställning, Kungl. Maj:t komme att intaga till styrelsens organisationsförslag.

Departement-
schefen.

Såsom jag förut framhållit torde den nya organisationen böra tillämpas från och med den 1 januari 1937. Detta innebär med avseende å anslagsberäkningen, att den nuvarande organisationen måste läggas till grund för uppskattningen av medelsbehovet under första hälften av nästa budgetår, medan den nya organisationen blir avgörande för uppskattningen för återstoden av budgetåret. Med hänsyn härtill synas mig praktiska skäl tala för att särskild avlöningsstat fastställas att gälla under budgetåret 1936/1937.

Till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skulle vid fullt genomförd organisation enligt det av mig förordade förslaget erfordras i runt tal 721,600 kronor. Då emellertid enligt förslaget en byrådirektörs- och en förste aktuarietjänst skola hållas obesatta så länge byråcheferna å övergångsstat kvarstå i tjänst, minskas nämnda belopp med 20,200 kronor till 701,400 kronor. Då för ifrågavarande ändamål enligt gällande avlöningsstat beräknats 643,600 kronor, bör å avlöningsstaten för nästa budgetår uppföras hälften av (701,400 + 643,600) 1,345,000 kronor eller i runt tal 673,000 kronor.

Å övergångsstat böra enligt mitt förslag uppföras 2 byråchefer i lönegraden B 30 och 5 aktuarier i lönegraden B 21. Innehavaren av den sekreterartjänst å statistiska byrån, som förutsatts skola indragas, lär kunna överflyttas till annan byrå, vadan tjänsten i detta sammanhang kan lämnas å sido. Vid bestämmandet av anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat torde man vara berättigad att utgå ifrån, att aktuarierna icke komma att belasta anslagsposten på grund av utnämning eller förordnande å annan tjänst. Framhållas må, att 3 av aktuarierna för närvarande innehava tjänst å extra stat eller på förordnande inom andra

ämbetsverk samt att ej mindre än 8 av nuvarande 24 aktuarietjänster äro vakanta. Då för avlöande av de två byråcheferna torde böra beräknas ett belopp av 23,000 kronor för budgetår, bör å nästa budgetårs avlöningsstat uppföras hälften härav eller 11,500 kronor.

Såsom jag förut framhållit skulle å extra stat uppföras 5 befattningar, nämligen 1 sekreterare och biträdande ledamot i lönegraden B 26, 3 sekreterare och biträdande ledamöter i lönegraden B 24 samt 1 aktuarie i lönegraden B 21. Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å extra stat bör alltså, då enligt vedertagna principer för avlöande av dessa befattningshavare skall beräknas 41,000 kronor, uppföras med halva detta belopp eller 20,500 kronor.

Av den å gällande avlöningsstat uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har såsom förut nämnts beräknats för ersättning till tillfälliga ledamöter, tillhörande styrelsens personal 18,000 kronor och för ersättning till dylika ledamöter, som ej tillhöra styrelsens personal, 17,000 kronor. Beträffande nämnda ersättningsbelopp erfordras vissa jämkningar för nästa budgetår, medan anslagsposten i övrigt, uppgående till (54,700 — 18,000 — 17,000) 19,700 kronor, torde böra uppföras med oförändrat belopp.

Vad då först angår ersättningar till tillfälliga ledamöter tillhörande styrelsens personal, har jag inhämtat att utgifterna för ändamålet under tiden 1 juli—31 december 1935 uppgått till 9,552 kronor. Med hänsyn härtill torde för motsvarande tid år 1936 böra beräknas 10,000 kronor. Av den redogörelse jag i det föregående lämnat framgår, att pensionsstyrelsen räknat med att under första halvåret 1937 10 befattningshavare, i genomsnitt placerade i 18:e lönegraden, skulle vara sysselsatta med ledamotsarbete samt att styrelsen utgått ifrån att ledamotsförordnande skulle innebära förordnande i lönegraden B 26. Vid bifall till det av mig förordade förslaget bör i stället räknas med lönegraden B 24, vilket med godtagande av styrelsens beräkning i övrigt innebär, att ersättningarna till ifrågavarande ledamöter skulle för första halvåret 1937 kunna uppskattas till 3,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså för nästa budgetår erfordras (10,000 + 3,000) 13,000 kronor.

I fråga om ersättningar till tillfälliga ledamöter, som ej tillhöra styrelsens personal, har jag inhämtat, att utgifterna under tiden 1 juli—31 december 1935 uppgått till 13,033 kronor. Med ledning härav torde utgifterna för samma tid år 1936 kunna uppskattas till 13,000 kronor. Såsom förut framhållits har styrelsen för ifrågavarande ändamål under första halvåret 1937 beräknat 15,000 kronor. Då beräkningarna för denna tid givetvis måste bli mycket svävande, saknar jag anledning att frångå styrelsens förslag i denna del. För nästa budgetår bör alltså räknas med (13,000 + 15,000) 28,000 kronor.

I detta sammanhang har jag att beakta, att den särskilda arvodes- och omkostnadsstat för fullmäktige i pensionsförsäkringsfonden, som fastställts den 19 maj 1933, bland annat upptager arvode till de fyra fullmäktige, som icke tillhöra pensionsstyrelsen, à 2,000 kronor, ävensom ersättning till suppleanter för dessa.

Av budgettekniska skäl torde efter utgången av år 1936 ifrågavarande kostnader icke kunna bestridas i hittills tillämpad ordning, en omständighet, som jämväl av chefen för finansdepartementet uppmärksammats vid inkomstberäkningen i årets statsverksproposition. Medel lära böra under nu förevarande post beräknas för arvoden till fondfullmäktige och deras suppleanter för tiden 1 januari—30 juni 1937. Då jag saknar anledning att ifrågasätta någon ändring i hittills gällande arvodesgrunder, torde för arvoden till fullmäktige böra beräknas 4,000 kronor och till suppleanter för dessa förslagsvis 500 kronor, tillsammans 4,500 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör alltså för nästa budgetår å avlöningsstaten uppföras med (19,700 + 13,000 + 28,000 + 4,500) 65,200 kronor.

Till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal är å gällande avlöningsstat uppfört ett belopp av 264,000 kronor. Under första hälften av nästa budgetår erfordras i första hand hälften härav eller 132,000 kronor. På grund av ökade arbetsuppgifter torde vidare för nyanställning av personal böra räknas med ett belopp av 13,000 kronor. Slutligen bör i enlighet med vad jag närmare utvecklat vid anmälan av förslag till förstärkning för innevarande budgetår av vissa anslag under femte huvudtiteln (prop. nr 19, s. 8 och 9) beräknas ett belopp av 15,000 kronor för avlöning av personal för omräkning av hittills utgående pensionstillägg. För första hälften av nästa budgetår skulle alltså åtgå (132,000 + 13,000 + 15,000) 160,000 kronor.

Såsom förut framhållits, har pensionsstyrelsen beräknat, att vid bifall till dess organisationsförslag skulle erfordras 304,000 kronor till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal. Styrelsen har därvid utgått från att 117 extra ordinarie biträdesbefattningar borde finnas, fördelade med 100 å kontors- och 17 å skrivbiträdesgraden. Mot styrelsens uppskattning av behovet av arbetskraft i förevarande hänseende har jag icke annat att erinra än att antalet extra ordinarie biträdesbefattningar med hänsyn till det av mig föreslagna antalet ordinarie dylika befattningar bör kunna nedsättas till 105. Lönenämnden har i avseende å fördelningen av biträdestjänsterna ifrågasatt, huruvida det kunde vara lämpligt, att i den omfattning styrelsen föreslagit uppflytta extra ordinarie skrivbiträdesbefattningar till kontorsbiträdesgraden, detta under framhållande av att i pensionsstyrelsen torde förekomma en mängd arbetsuppgifter, som med fördel kunde utföras av skrivbiträden. Med anledning härav har jag hos pensionsstyrelsen gjort mig underrättad om att de rena skrivbiträdesgöromålen icke tillnärmelsevis hava den omfattning som övriga på den kvinnliga personalen ankommande arbetsuppgifter. Icke desto mindre vill jag, i viss anslutning till vad jag vid behandlingen av frågan om skrivbiträdesbefattningarnas avförande från den ordinarie staten anfört, nu förorda, att här avsedda icke-ordinarie befattningar fördelas med 25 å kontors- och 80 å skrivbiträdesgraden. Vid bifall härtill erfordras till grundavlöningar m. m. ett belopp av 265,600 kronor eller för senare hälften av nästa budgetår 132,800 kronor.

Till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal bör alltså för nästa budgetår sammanlagt beräknas (160,000 + 132,800) 292,800 kronor.

Anslagsposten till avlöningshöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal uppskattar jag i enlighet med styrelsens förslag till 34,000 kronor.

Till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän torde förslagsvis böra beräknas ett belopp av 60,000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså pensionsstyrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår uppgå till (673,000 + 11,500 + 20,500 + 65,200 + 292,800 + 34,000 + 60,000) 1,157,000 kronor.

Hemställan.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för pensionsstyrelsen, att tillämpas från och med den 1 januari 1937:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
5 byråchefer	B 30
3 byrådirektörer och biträdande ledamöter	B 28
4 sekreterare och biträdande ledamöter	B 26
1 sekreterare och ombudsman	B 26
3 förste aktuarier	B 26
6 sekreterare och biträdande ledamöter	B 24
1 sekreterare	B 24
11 aktuarier	B 21
1 bokhållare	B 17
1 kassör	B 14
1 materialförvaltare	B 13
1 kansliskrivare	B 11
7 kontorister	B 9
1 förste expeditionsvakt	B 7
22 kanslibiträden	B 7
4 expeditionsvakter	B 5
90 kontorsbiträden	B 4
4 skrivbiträden	B 2.
Tjänstemän å övergångsstat.	
2 byråchefer	B 30
5 aktuarier	B 21.

Kungl. Maj:ts proposition nr 53.

Tjänstemän å extra stat.

1 sekreterare och biträdande ledamot	B 26
3 sekreterare och biträdande ledamöter	B 24
1 aktuarie	B 21.

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna byrådirektörs- och biträdande ledamotstjänsterna skall hållas obesatt, så länge en av byråcheferna å övergångsstat kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna förste aktuarietjänsterna skall hållas obesatt, så länge den andre byråchefen å övergångsstat kvarstår i tjänst;

dels godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	673,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	11,500
3. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	20,500
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	65,200
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar		
m. m.	kronor	292,800
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	34,000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	326,800
		60,000

Summa förslagsanslag kronor 1,157,000;

dels ock till Pensionsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 1,157,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skoglund.